

Elisenvaarasta Kyröön

Elisenvaaran koulu juhlii ensi kuussa Kyrössä 80-vuotista taivaltaan. Suurimmasta osasta kouluja poiketen sen 80-vuotistaival on ollut aika mutkikas. Koulu aloitti toimintansa nykyisen rajan takana Laatokan Karjalassa Kurkijoen pitäjän Elisenvaaran asemakylässä syyskuun 1. päivänä vuonna 1927. Talvisodan 1939-40 raskaiden rauhanehtojen vuoksi Karjalan väki joutui lähtemään evakkoon, niin myös Elisenvaaran koulun toiminta lakkasi.

Kun takaisin kotiin Karjalaan jatkosodan aikana taas päästiin, pyrittiin elämä saamaan tutuille raiteilleen. Niin myös koulut aloittivat toimintansa. Elisenvaara oli täynnä raunioita ja törröttäviä savupiippuja, mutta koulun toiminta voitiin 1.9.1942 aloittaa yksityiskodin salissa. Luokkia ja opettajia oli yksi. Saimi Hukkanen, joka oli jo 15 vuotta aiemmin aloittanut opetustyönsä Elisenvaarassa, jatkoi sinnikkäästi. Kaikesta oli pulaa. Pulpettejakin odotettiin useampi viikko, sitä ennen istuttiin kuka missäkin. Lukuvuoden työ saatiin tehdä täysin häiriöittä. Sodasta muistuttivat vain muutamat hälytykset.

Mutta jatkosota hävittiin syksyllä 1944, ja rauhaehdot olivat edelleen kovat. Taas piti Karjalan kansan

koota tavaransa ja jättää kotinsa. Elisenvaaran koulun tavarat pakattiin junaan. Suuntana oli Suolahti. Valtioneuvoston päätöksellä 16.11.1944 siirrettiin koulu Keski-Suomen Suolahden kauppalaan. Koulu jäi jatkamaan toimintaansa, kun sen synnyttänyt Elisenvaaran yhteiskoulu siirtyi neljä vuotta myöhemmin Karinaisten Kyröön, jotta se mahdollisimman paljon voisi hyödyttää niitä, joita varten se alkuaan oli tarkoitettu. Olihan kurkijokelaiset asutettu Loimaalle ympäristökuntineen.

Kurkijokelaiset isännät halusivat lapsilleen oman yhteiskoulun. Sitä yritettiin kaupitella ensin Pöytyän kunnaisille, mutta nämä eivät olleet innostuneet kouluajatukseksi. Sen sijaan Kari-nesten kunta otti koulun vastaan mielellään. Myös kurkijokelaisisännät olivat tyytyväisiä, löytyihän koululle samanlainen paikka Kyröstä kuin aikoinaan Elisenvaarasta. Koulu oli kylän korkeimmalla mäellä, pihapiirissä kasvoi mäntyjä, ja sinne kuului junanpillin vihellys. Aivan kuin kotona Karjalassa... Onnea ja jatkuvaa menestystä 80-vuotiaalle!

Raija Hjelm (o.s. Hartikka)
Elisenvaaran koulun kasvatti

*”Onpa oma oppikoulu,
koulu kaivattu Kyrössä.
Ei ole syntymäsiijoilla
eikä kasvupaikallansa.
Se on tuotu tuonnempata,
taipaletta taittamalla
teitten pitkien takoa,
monta mutkaa matkassansa,
monta vastassa mäkeä.*

Kokouksia

Loimaan Seudun Karjalaseura ry:n SYYSKOKOUS

pidetään keskiviikkona 31.10.2007 klo 19 Loimaan Seudun Osuuspankin kokoustiloissa, Väinämöisenkatu 6, Loimaa. Esillä sääntöjen määräämät asiat. • Kahvitarjoilu •

Tervetuloa

Hallitus

Mustialan yhteismetsän osakaskunnan varsinainen kokous

pidetään perjantaina 9.11.2007 klo 14.00 Tammelassa, Susikkaan kylätalolla.

Kokouksessa käsitellään ohjesäännön 7 §:n määräämät asiat. Lisäksi:

1. päätetään noin 1000 m²:n suuruisen määräalan myynnistä.
2. annetaan hoitokunnalle valtuudet tehdä vapaaehtoinen n. 25 hehtaarin suuruinen vanhojen metsien rauhoitus sopimus Hämeen ympäristökeskuksen kanssa.

Edellä mainitut hoitokunnan esitykset vaativat 2/3 enemmistön mahdollisen äänestyksen tapahduttua.

Hoitokunta

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus

Toimitus: Päätoimittaja Raija Hjelm
ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
Avoinn: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9–14
puh./fax (02) 762 2551, matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja lyhentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmäkseen ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 60 centtiä/mm + alv 22 %
Mustavalk. 45 centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 35 euroa
6 kk 20 euroa
3 kk 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualle 46 euroa

toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSOP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

ISSN 0782-5668

25-vuotias Jukka Järvinen (synt. 30.10.) onnittelee 2-vuotiasta kummityttöään, serkkuaan Noora Holmia (synt. 30.10.) Raumalta. Serkusten äidit ovat Terävi-sen siskokset Hannele ja Tiina. Sydämelliset Onnitelut kaikilta surun neljältä polvelta ja Taivaan Isän runsasta siunausta ja varjelusta elämän iloisille yllätyksille.

Kuolleita

Rakas äitimme, mummomme,
vanhamummomme

Liisa Mielikki KOHO

o.s. Rautala

* 8.10.1924 Alastaro
† 11.10.2007 Alastaro

Kiitollisena ikävöiden

Marjatta
Kaarina ja Jussi
Heidi ja Tatu
Marianne
Hiikka ja Kimmo
Pekko, Emma, Ilmari, Eerika ja Olavi
Sampo ja Elina
Ella, Veli ja Oskari
Martti, Katriina, Anna-Sofia ja Emilia
Raija

Niin pysyvät nämä kolme:
usko, toivo ja rakkaus.
Mutta suurin niistä on rakkaus.
1 Kor. 13:13

Siunaus toimitettu Alastaron kirkossa 20.10.2007.
Lämmin kiitos osanotosta.

Hartaus sunnuntaiksi 28.10.
Uskonpuhdistuksen päivä

**Jos ihmettä
ei tapahdu**

“Mitä ihmettä!” Elämässäni tapahtuu toisinaan asioita, joihin joudun toteamaan yksinkertaisesti noin. Asioita vain tuntuu tapahtuvan, minusta riippumatta ja tahdostani huolimatta, ja joudun niihin mukaan. Kun sitten huudahdan: “Mitä ihmettä”, ilmaisen oikeastaan ajatuksen, että on ihme, että minulle tapahtuu asioita, joita en ollut ajatellut tai suunnitellut itselleni tapahtuvan. Tässä merkityksessä elämäni tuntuu olevan täynnä ihmeitä – elämä on ihmeellistä.

Toisinaan taas saatan todeta turhautuneena, että jos ihmettä ei tapahdu, niin elämäni tulee olemaan tätä samaa harmaita arkea hamaan hautaan asti. Sellaisena hetkenä toivon, että elämäni tulisi joku ulkopuolinen voima, joka saisi aikaan sen, että kaikki muuttuisi valoisaksi ja onnelliseksi. Kuitenkin tuntuu, että elämässä ei ikinä tapahdu eikä edes voi tapahtua mitään ihmeitä. Kun joku kysyy, mitä kuuluu, vastaan: “Eipä ihmeitä!” Ei tämä elämä sittenkään taida olla kovin ihmeellistä! Ainakaan minulle ei mitään ihmeellistä koskaan tapahdu.

Kieleemme ja sen sisältämiin merkityksiin kätkeytyy uskoa ihmeisiin, vaikka emme sitä aina edes huomaa. Usko ihmeisiin voi ilmetä puheessamme kahdesta näkökulmasta: Yhtäältä koemme, että emme pysty tai voi hallita elämäämme ja toivomme jonkun ulkopuolisen voiman puuttuvan siihen. Toisaalta koemme, että joku voima puuttuu elämäämme, vaikka itse haluissimme ohjata elämäämme aivan toiseen suuntaan.

Näille arjen ihmeille löytyy toki erinomaisia selityksiä esimerkiksi psykologiasta, sosiaalipsykologiasta ja vaikkapa luonnontieteistäkin. Muinaisaikojen ihmiselle oli tyypillistä, että hän uskoi voivansa vaikuttaa mihin tahansa ilmiöön erilaisin rituaalein, manauksin, rukouksin. Nykyajan ihminen on josain määrin alkanut hyväksyä sen tosiasian, että näin ei voi toimia: Sadetta voidaan yrittää saada aikaan kemikaaleilla, mutta ei sadetansseilla.

Yhä edelleen me kuitenkin odotamme ihmeitä: ihmeperantajilla on ehtymättömät markkinat. Myös poliitikot lupaavat tekevänsä ihmeitä, ja kansa antaa heille äänensä epäroimättä. Ihmeperannuksetkaan eivät ole tuoneet ikuista elämää, eikä oikeudenmukaista yhteiskuntaa vielä ole syntynyt, vaikka yhä uudet “ihmeidentekijät” ovat vuorollaan astuneet valtaan.

Meille ihmisille on tyypillistä, että uskomme hallitsevamme elämäämme. Ja jos emme hallitse, uskomme pystyvämme siihen, että saamme jonkun ulkopuolisen voiman toteuttamaan elämäämme haluamamme asiat: rukoilemme jumalia tai äänestämme poliitikkoja. Sitten joudumme jälleen toteamaan: “Mitä ihmettä – ihmettä ei tapahtunutkaan!”

Jeesukselta pyydettiin aikanaan jatkuvasti ihmeitä. Eräessä tällaisessa tilanteessa Jeesus sanoi: “Te ette usko, ellette näe tunnustekoja ja ihmeitä” (Joh.4:48). Mitä me emme usko ilman tunnustekoja ja ihmeitä? Me emme usko, että elämämme on Jumalan hallinnassa, ellemme koe ihmeitä. Ja kuitenkin jatkuvasti joudumme toteamaan, kuinka ihmeellistä elämämme on. Eikö Jumala olekin ihmeellinen?

Ilkka Hjerpppe

Kirjoittaja on Tampereen seurakunta-yhtymän yhteiskunnallisen työn pastori.

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Mikä oli Suomen ensimmäinen kansallislaulu?
2. Minkä niminen merenselkä erottaa Ahvenanmaan Turun saaristosta?
3. Mistä asiasta vuodet 1695-97 ovat jääneet Suomen historiaan?
4. Mitä tarkoittaa pogosta?
5. Mitä suurpetoja Suomessa on eniten?
6. Kuka on viimeisin suomalainen Miss Eurooppa?
7. Mitä poliittisesti merkittävää tapahtui Suomesa vuonna 1932?
8. Kuinka monen kansanedustajan on vähintään yhdyttävä välikysemyseen, jotta hallituksen on vastattava siihen?
9. Mikä oli edesmenneen kirjailija Elina Karjalaisen tunnetuin satuhahmo?
10. Mikä on nato?

26.10. He tukkivat korvansa totuudelta ja kääntyvät kuuntelemaan taruja. Mutta pysy sinä järkevänä kaikissa tilanteissa, kestä vaivat, julista evankeliumia ja hoida virkasi tehtävät. 2. Tim. 4:4-5

27.10. Anteeksiantava ja laupias on Herra, hän on kärsivällinen, suuri on hänen hyvyytensä. Herra on hyvä kaikille, hän armahtaa kaikkia luotujaan. Ps. 145:8-9

28.10. Jeesus sanoi hänelle: ”Te ette usko, etlette näe tunnustekoja ja ihmeitä.” Mutta virkamies pyysi: ”Herra, tule, ennen kuin poikani kuolee.” Joh. 4:48-49

29.10. Silloin isä ymmärsi, että se oli tapahtunut juuri silloin, kun Jeesus sanoi hänelle: ”Poikasi elää”, ja hän ja koko hänen talonsa väki uskoivat Jeesukseen. Joh. 4:53

30.10. Katso Siionia, meidän juhliemme kaupunkia! Sinun silmäsi saavat nähdä Jerusalemin, turvallisen leposijan, teltan, jota ei pureta, ei siirretä. Jes. 33:20

31.10. Totisesti, Herra on tuomarimme. Hän johtaa

NIMIPÄIVÄT		
pe 26.10.	Niina, Nina, Amanda, Manta	
la 27.10.	Helli, Hellin, Hellä, Helle	
su 28.10.	Simo,	
Kesäaika päättyy		
ma 29.10.	Alfred, Urmas	
ti 30.10.	Eila	

Muistettavaa

Hiitolaiset ry:n syyskokous la 27.10. klo 13 Karjalatalon Wärtsiläsalissa.

Hiitolaiset ry:n järjestämä luentotilaisuus la 27.10. klo 14.30 Karjalatalon Laatokka-salissa. Biologi Juho Paukkunen kertoo Laatokan Karjalan, erityisesti Hiitolan ja Kurkijoen luonnosta. Kaikki ovat tervetulleita.

Turun Karjala-seura ry:n kunniakäynti Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä Uudella hautausmaalla la 3.11. klo 12 (khra Martti Hirvonen) ja Ortod. hautausmaalla klo 12.30 (Isä Jon). Karjalakuoro laulaa. Lopuksi kahvit Karjalatalolla, Itäpellontie 2, Turku. Tervetuloa.

Elisenvaaran Martat kok. ma 5.11. klo 12 Allilla Loimaalla, Satakunnantie 38 as 4.

Loimaan Seudun Karjalaseuran laivaristeily 5.-6.11. Linja-autoakataulu: Loimaan Nordean pysäkki klo 19, Hirvikosken kirjaston pysäkki klo 19.10, Mellilän Mukkelsin pysäkki klo 19.25.

Hiitolan Pitäjäseura ry:n syyskokous ja tarinailta ti 6.11. klo 18 Porissa, Tuomarink. 2. Kokouksen jälkeen ilta jatkuu lauluiltaan, teemalla ”Kukahti Karjalas’ käkönen”. Tar-mo ja Evakot laulattavat Terttu Ketolan sanoittamia lauluja. Tervetuloa entiset ja uudet.

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

meitä. Herra on valtiaamme, Herra on kuninkaamme. Hän pelastaa meidät. Jes. 33:22

- 1.11. Minä en häpeä evankeliumia, sillä se on Jumalan voima ja se tuo pelastuksen kaikille, jotka sen uskovat, ensin juutalaisille, sitten myös kreikkalaisille. Room. 1:16
- 2.11. Vahvistukaa Herrassa, ottakaa voimaksenne hänen väkevyytensä. Pu-kekaa yllenne Jumalan taisteluvälikappale, jotta voisitte pitää puolianne Paholaisen juonia vastaan. Ef. 6:10-11
- 3.11. Autuaita olette te, kun teitä minun tähteni herjataan ja vainotaan ja kun teistä valheellisesti puhutaan kaikkea paha. Iloitkaa ja riemuitkaa, sillä palkka, jonka te taivaissa saatte, on suuri. Matt. 5:11-12
- 4.11. Silloin kuningas kutsutti palvelijan luokseen ja sanoi: ”Sinä kelvoton! Minä annoin sinulle anteeksi koko velan, kun sitä minulta pyysit. Eikö sinunkin olisi pitänyt armahtaa työtoveriasi, niin kuin minä armahdin sinua?” Matt. 18:32-33
- 5.11. Katso, ilon kaupungiksi minä luon Jerusalemin, teen riemuitseväksi sen kansan. Ja minä riemuitsen Jerusalemistä, iloitsen kansastani. Ei siellä enää kuulu itkun ääntä, ei valitusta. Jes. 65:18-19

ke 31.10.	Arto, Arttu, Artturi
to 1.11.	Pyry, Lyly
pe 2.11.	Topi, Topias
la 3.11.	Terho, Pyhäinpäivä
su 4.11.	Hertta
ma 5.11.	Reima
ti 6.11.	Kustaa Aadolf, Ruotsalaisuuden päivä
ke 7.11.	Taisto
to 8.11.	Aatos

Elisenvaaran koulun 80-vuotisjuhla la 17.11. klo 13 Kyrössä. Ilta-mat klo 18, illalliskortteja lunastet-tavissa 8.11. asti. Tied. puh. (02) 486 510 tai www.elisenvaara.fi.

Pääsry ry:n järjestämät joulumyy-jäiset la 8.12. klo 9-17 Karjalatalon juhlasalissa.

Kurkijoki-Seura ry:n joulujuhla su 9.12. klo 14 Karjalatalon yläsalissa.

Kaipuu saa näkyä

PALVELEMME
Ma - Pe 9 - 17
La 9 - 13

KIVICENTER

Palininkatu 2, Loimaa
Puh 0207 909 261

Elämän-kokemusta 80 vuotta

Kurkijoen Savojan ja Räihävaaran poika, Imat-ralla asuva rehtori Aarne Heinonen täyttää 80 vuotta 2.11.2007. Hän on syntynyt Ihojärvellä Antti Heinosen ja Katrin, o.s. Kärhä, vanhimpana poikana. Myöhempi koti oli Savojan kylässä aivan Räihävaaran rajoilla, joten koulumatka suuntautui Räihävaaran kansakoululle. Evakkotie syksyllä 1944 johdatti Ylistaron kautta Mellilään ke-väällä 1945.

- Sijoituspaikassamme Mellilän Vähäperän Sorol-la ajelin ensimmäisenä ke-sänä heinäpellolla harava-konetta kaksi viikkoa jokai-nen arkipäivä. Totesin, ettei rengin homma ole ”minun heiniäni” ja että olisi keksit-tävä jotakin muuta. Vanhempani odottelivat maan-hankintatila, ja koska jo alun perin oli selvää se, et-tei tuleva pikkutila tarjoaisi työtä ja leipää kahdelle po-jalle, alettiin minulle vanhempana kaavailla opintiel-le lähtöä. Vaihtoehtoina tul-livat esille kaksi alaa, opet-tajan ja metsäteknikon. Lai-toin ensimmäiselle sijalle opettajan uran, muisteli Aarne Heinonen.

Sortavalan seminaari oli aloittanut toimintansa Rau-malla. Sinne lähtivät Aar-nen hakupaperit, ja muuta-man viikon kuluttua hänle-tuli kutsu pääsykokeisiin. Ne onnistuivat ilmeisesti hyvin, koska kutsu tuli se-minaariin suorittamaan vii-den vuoden urakkaa. Se päättyi keväällä 1950, ja kesäkuun 10. päivänä nuo-rella miehellä oli kädes-sään opettajanpaperit.

Mieli teki Karjalaan

- Karjalaisena halusin tehdä työtä Karjalassa tai ainakin lähempänä Karja-laa. Niinpä hain opettajaksi Imatralle. Sen lähemmäksi Koti-Karjalaa ei juuri ollut mahdollisuutta päästä.

- Tulin valituksi Imatran kauppalan Vuoksenniskan kansakouluun väliaikai-seksi opettajaksi lukuvuo-deksi 1950-51. Luokakseni sain VII luokan. Vuosi le-vottoman luokan kanssa oli hyvää harjoitusta tulevaa pitkää uraa varten. Seuraa-va lukuvuosi kului-kin Tu-russa asevelvollisuuden suorittamisen merkeissä.

- Seuraava paikkani oli Tainionkosken kansakou-lussa. Sitä virkaa hoidin vain yhden vuoden, vaikka olinkin tullut valituksi kah-den vuoden koeajaksi. Mi-nulla oli Tainionkoskella hyvin huono asunto, niinpä hain seuraavaksi lukuvuo-deksi virkaa Imatrankoskel-le valmistuneesta uudesta

koulusta. Ja tulinkin sinne valituksi. Siellä aloitin työt syksyllä 1953, muisteli Aarne uransa alkuvaiheita.

Imatrankosken koulussa Aarne Heinonen tekikin varsinaisen elämäntyönsä, kaikkiaan 35 vuotta. Jo vuonna 1954 hänet valittiin koulunjohtajaksi, missä tehtävässä hän toimi 21 vuotta. Tämä uusi tehtävä merkitsi myös uutta, 99 nel-ion suuruista virka-asuntoa koululla.

Seuraava merkittävä muutos oli vuonna 1978, jolloin hänet nimitettiin ala-asteen rehtoriksi. Se kausi kesti 10 vuotta eli hänen eläkkeelle siirtymiseensä saakka, mikä tapahtui vuonna 1988.

- Minun ei tarvinnut kau-an olla uudessa tilavassa lu-kaalissani yksin, sillä sama-na syksynä kouluumme tuli uutena opettajana mm. He-lena Laakkonen. Yhteistyö tuntui sujuvan hyvin, sillä jo seuraavan vuoden maaliskuussa meidät vihittiin avioliittoon. Meille syntyi kaksi lasta, poika ja tytär. Aikanaan muuttimme virka-asunnosta ostamaamme omakotitaloon.

- Perhettämme kohtasi suurin mahdollinen suru vuoden 1974 lopulla, sillä poikamme Ilkka menehtyi aivoverenvuotoon jouluaat-tona San Franciscossa ol-lessaan siellä vaihto-oppilaana. En tiedä, kuinka oli-simme kestäneet surun il-man työtämme ja tyttärem-me Sirkkua, herkistyi Aar-ne muistelemaan vaikeita päiviä. Niille tuli jatkoa, kun 48 vuotta elämäntove-rina ollut Helena sai iäi-syyskutsun helmikuussa 2006.

Tärkeitä tapahtumia pitkältä uralta

- Imatrankosken uusi koulu, kuten sitä kauan ni-mitettiin, oli 1950-luvun luomus. Koulussa oli yh-deksän varsinaista luokka-huonetta, muutama erikois-luokka, ruokasali ja tilava juhla- ja voimistelusal. Se oli parikymmentä vuotta Imatran paras konserttisali, jossa pidettiin useita kon-sertteja vuosittain. Oppilai-ta koulussa oli yli 300 luo-killä 1- 8. Oma opetustyöni oli pääasiassa luokilla 5-6.

- Kansakoululaitos eli monenlaisten muutosten ai-kaa, aloitettiin mm. vieraan kielen opetus. Koulussam-me oli vieraana kielenä englant. Muutos opettajas-ta koulunjohtajaksi toi muutoksia myös työtehtä-viin koko koulua koskevien hallinnollisten tehtävien li-sääntyessä.

- Toinen edellistäkin suurempi muutos oli se,

Kalastus on eräs Aarne Heinosen mieluisimmista harrastuksista. Ja pöytään pantavaakin tulee kuten kuvassa näkyvä kolmikiloinen taimen.

kun koulumme valittiin uutta tuntikehyskokeilua toteuttavaksi kouluksi. Ko-keilu kesti kolme vuotta, ja se oli todella koulutyön uu-distuksen aikaa. Koulu sai itse päättää annettujen tun-timäärien sisällä, kuinka tunnit käytetään tarkoituk-senmukaisimmalla tavalla. Jos todettiin, että oli tehty virheratkaisu, se voitiin purkaa kesken lukukauden ja käyttää näin säästyneet tunnit uusiin ratkaisuihin.

- Rinnakkaisluokkien yhteistyö, joka koulussam-me jo ennenkin oli ollut vil-kasta, sai uusia muotoja varsinkin alkuopetuksessa. Rehtoriratkaisu merkitsi kohdallani sitä, että luovuin omasta luokasta ja sain koko koulun viidensien ja kuudensien luokkien histo-rianopetuksen sekä muuta-man, mahdollisesti tarvitta-van, täytetunnin muilta luo-killta. Pidin erittäin tärkeänä sitä, että sain opettaa kaikil-la viidensillä ja kuudensilla luokilla ja siten tutustua kaikkiin ala-asteensa päät-täviin oppilaisiin, kertoi Aarne Heinonen.

Eläkeläisen harrastukset

- Kun siirryin eläkkeelle vuonna 1988, tein selväksi sen, etten tulisi sijaiseksi kouluun. Vaikka yhtenä-kään aamuna en ollut lähte-nyt ns. ”pitkin hampain” työhöni, niin 38 vuoden työrupeama, josta 31 vuot-ta suuren koulun johtajana ja rehtorina, oli työ, joka taakse jätettynä tuntui riit-tävän. Olin täysin tyhjä, vii-teen vuoteen en aloittanut mitään uutta, vaan luovuin entisistäkin luottamustehtä-vistäni.

- Kun viisi vuotta oli ku-

lunut, lupauduin, kun pyy-dettiin, Imatran veteraani-opettajien vetäjäksi. Helena suostui sihteeriksi, ja yh-dessä vedimme hommaa seitsemän vuotta. Kun olin saanut sotilaspiiriltä vete-raanitunnuksen todistettua-ni, että olin kesällä 1944 ol-lut IS-joukoissa sotatoimi-alueella, liityin Imatran so-taveteraaneihin ja päädyin pian yhdistyksen hallituk-seen ja sen sihteeriksi. He-lena hoiti tällöinkin tarvit-tavat konekirjoitustyöt, koska hänen konekirjoitus-ja myöhemmin tietoko-neenkäsittelytaitonsa olivat aivan toista luokkaa kun minulla. Näin meillä jatkui tiivis, jo koulussa opittu yhteistyö, kertoi Aarne Hei-no-nen.

- Jo vuonna 1965 han-kimme Saimaan rannalta kesämökin. Siitä tuli vuosikymmenien kuluessa hen-kireikä tiiviin ja kuluttavan koulutyön lomaan. Mökin käyttöä lisäsi se, että se on vain 14 kilometrin matkan päässä kotoa, joten koulu-päivinäkin ehti mennä mö-kille saunomaan. Saimaa on vuosikymmenien varrel-la tarjonnut myös oivalliset mahdollisuudet kalastus-harrastukselle. Mökillä käyn edelleen, vaikka oma-kotitalomme olemme myy-neet ja olen opetellut puoli-toista vuotta yksin asumista kerrostalossa. Helsingissä työskentelevä Sirkku käy silloin tällöin tervehtimässä vanhaa isäänsä, totesi Aar-ne Heinonen.

Merkkipäiväkseen Aar-ne Heinonen matkustaa yh-dessä tyttärensä ja parin ys-tävänsä kanssa etelän läm-pöön.

Arvi Heinonen

**LAKIASIAINTOIMISTO
K. TUOMOLA**

Yksilöllistä, luottamuksellista ja asiantuntevaa palvelua kaikissa lakiasioissanne!
Myös saatavien perintä ja julkinen kaupanvahvistus.

Varatuomari, LKV **Kari Tuomola**
Turuntie 2, 21380 AURA (OP:n talo)
Puh. (02) 486 6637, Fax (02) 486 6638
Gsm 0400 935 361
kari.tuomola@lakituomola.fi www.lakituomola.fi

Avoimna
ma-ke 9-17
to 9-18
pe 8-15.30

Auran Paalutus Oy

Timo Suominen

Puh. 040-541 2305
Fax. (02) 486 6192

Rakentamisessa mukana

Insinööritoimisto Laivila Oy

Yläneentie 11 b A, 21870 RIIHIKOSKI
puh. (02) 486 7462

Luomujauhoja ja -ryynejä

Kirkkotie 290, Aura
puh. 040-500 7473
luomu@tuulakinnunen.fi

PUUTYÖLIKE REIJO RASI KY

Raisio

*Juhlivaa
Elisenvaaran
koulua
onnitellen*

Urheiluseura
Karinaisten Kunto

**Teboil-polttoöljyä
edullisesti**

**Auranmaan Öljy
Maanpää**

p. 0500-820 404

AURANMAAN SAHAUSPALVELU

- rahtisahausta
- metsänhoitoa ja -neventaa

Jouko Kattelus, puh. 050 5277338

Rakennuspalvelu J. Peltomäki

Karpalontie 2, 21870 RIIHIKOSKI
puh. 0500-766 092

Oppilas ja opettaja

Opettajan ja oppilaan suhde on eräänlainen näky-mätön yhdysside, abstraktinen ja ilmassa leijuva. Luon-teeltaan se on lähellä itämai-den suuria uskontoja, eikä sitä voi hyppysin koskettaa. Sitä ei myöskään voi ilmaista sanoilla, sillä tunnilla on oltava hiljaa.

Molemmipuolisen kun-nioituksen ja arvonnannon pi-täisi olla leimaa-antavana oppilaan ja opettajan välisel-le jalolle suhteelle. Mutta tämä tahtoo niin kovin usein unohtua. Seikka on anteek-siannettava, sillä opettajan työ on todella raskasta, ja sitä paitsi on syytä pitää mie-lessä, että opettajillakin on vikansa, joita he tavallisesti ovatkin ehtineet hankkia melko paljon. Hehän ovat tallanneet tätä murheenlaak-soa kauemmin kuin oppilaat.

Eräänlaisen mystillis-hä-märäperäisen sävöyksen opettajan ja oppilaan keski-näiselle yhdessäololle antaa se, että tällöin kaksi aivan eri elämänpiiriä päivittäin koh-taa toisensa, erilaisilla hen-kisillä ja sosiaalisilla tasoil-

la oleskelevat henkilöt jou-tuvat askaroimaan keske-nään. Virkkeellä sanoen: yh-teiskunnalliset rajat katoa-vat; ja tähän, kuten tie-dämme, on hyvin harvinais-ta demokratiassa.

Tällaisen erikoisen suh-teen säilyttäminen puhtaana kuin pulmunen vaatii mo-lemmilta osapuolilta ponnis-telua ja synnynnäistä hieno-tunteisuutta. Suruksemme olemme kuitenkin havain-nut, että tämä jää kernaasti unhoon monilta opettajilta etenkin silloin, kun he löytä-vät sammakon salkustaan tai onnistuvat saamaan stritsal-la ammutun purukumin ne-nälleen.

Sopusointuista ja miellyt-tävää yhdessäoloa haittaa melkoisesti se, jos opettaja tietää enemmän kuin oppi-las. Tietoisuus omasta ete-vämyydestä aiheuttaa opettajassa ylemmyys-kompleksin ja olkapäiden kohauttelua. Mutta jos sat-tuisi käymään siten, että opettaja huomaisi olevansa viisaampi kuin oppilaansa, niin hän salatkoon sen visus-

ti. Tällöin oppilas pitää opet-tajaa veljenään, ja yhteistyö sujuu kitkoitta.

Mainitsimme tapauksen vain kuriositeetin vuoksi, sil-lä moinen yhteensattuma on harvinainen. Emmehän vielä koskaan vaelluksellamme ole tavannut opettajaa, joka pystyisi peuhaamaan logarit-mitauluissa tai osaisi ulkoa Maamme laulun 276 säkeis-töä ruotsiksi. Molemmat seikkoja, jotka normaali koululainen hallitsee jo jää-tyään kolmannen kerran sam-malle luokalle.

Suhteen hedelmällinen viljely edellyttää siinä olevil-ta henkilöiltä molemmin-puolisia ystävyysdenosoituk-sia ja palveluksia, ehkäpä joskus iloisia pikku yllätyk-siäkin. Muutoin tunnelma saattaa vettyä, ja yhdessäolo alkaa maistua koulukeittolan perunasopalta. Varsinkin op-pilaan pitää aina olla altis palveluksiin. Kohteliaasta käytöksestä tulee oppilaalle olemaan paljon hyötyä myö-hemmissä vaiheissaan, jos hän aikoo sivistyä, eikä vai-vu esimerkiksi morfiinin or-

jaksi tai oppikoulunopetta-jaksi.

Järjestettäessä iloisia yllä-tyksiä tulisi kunnan oppilaan aina ottaa huomioon koko luokan hauskuus eikä itse-käästi ajatella vain opettajan iloa. Eetillisesti valveutunut opettaja haluaa tietenkin noudattaa vastavuoroisuutta ja yllättää oppilaansa miel-lyttävästi. Hän voi vaikkapa matkustaa Salvadoriin.

”Jos omistan yhden viitan ja annan sen sinulle, niin si-nulla on viitta eikä minulla mitään. Jos omaan viisaan ajatuksen ja ilmaisen sen si-nulle, niin omistamme sen molemmat.” Näin antiikin filosofi. Tuo syvälinen oi-vallus on myös ihanteellisen oppilas-opettaja suhteen pohjana. Siksi ei opettaja koskaan jaa makkaravoilei-piään oppilaan kanssa.

Jouni Lompolo

Kirjoitus on aiemmin julkaistu Elisenvaaran yhteiskoulun historiikissa 1927-1956. Jouni Lompolo (s. 1936) on sittemmin tul-lut tunnetuksi Helsingin Sanomien pakinoitsija Ori-gona ja kirjailijana. Helsin-gin Sanomista hän jäi eläk-keelle vuonna 2001.

Monet kuuluisat suomalaiset ovat käyneet Elisenvaaran yhteiskoulua. Nykyinen maa- ja metsätalousministerimme Sirkka-Liisa Anttila (o.s. Ojala Marttilasta) on myös Elisenvaaran koulun kasvattaja. Hän kirjoitti ylioppilaaksi Elisenvaarasta vuonna 1963. Kuva on otettu muutama päivä lakkiaisten jäl-keen hänen kyröläisessä ”koulukortteerissaan”. Sirkka-Liisa Anttila on toiminut yli 20 vuotta kansanedustajana, yhden kauden europarlamentin jäsenenä sekä eduskunnan 1. ja 2. varapuhemiehenä.

KOSKEN MULTAJALOSTE OY

Jouko Forsbacka, puh. 0400-323 318
Multaa puutarhaan ja nurmikentille

Hiitolan hiijet

Hiitolassa on Hiijenvuori, kallioseinät sen mahtavat. Vuoren asukkaat mahtavammat, oudot ovat hallitsijat. Siellä kallion onkaloissa hiijet, maahiset asustaa, menninkäisillä kiviset kolot, joita koittavat puolustaa.

Petäjäpuiden juurakoissa paikka pörröisten peikkojen, tasaisemmilla tantereilla tupaset tuttujen tonttujen. Löytyy lisäksi keijukaiset, hienon hienoiset haltijat, Hiijenvuorella metsän kansa, monet pitonsa pitävät.

Hiisien himunta, maahisten mölinä, menninkäisien meteli joskus synkkänä syksy-yönä yli Hiitolan kuuluvi. Pitkin polkuja peikkokansa hännät heiluen vilistää, peikkotanssinsa talviyönä kuutamossa he aloittaa.

Tonttusakki taas touhuissansa suunnitelmia laatii, tontuiltansa niin monenlaista ihmislapset kun vaatii. Hiijenvuoren kun rintehille usva utuinen ulottuu, keijut, haltijat hienohelmat yhteen silloin kokoontuu.

Kepeä on tuo keijutanssi, helmat haltijain hulmuaa. utuverhon ja usvapilven aamunsarastus hajottaa. Silloin katoaa metsän kansa, kukin koloonsa kiiruhtaa, salaperäisyys aamun tullen Hiijenvuorelta häviää.

Hiijenvuorelle Hiitolassa aamulla nousee aurinko, metsän väellä koloissansa auvoinen on olo jo. Salaperäiset, oudot asujat kuuluvatkin Hiitolaan, johan niiden olemassaolot Kalevalassa mainitaan.

Terttu Ketola

Muistathan tehdä muuttaessasi osoitteenmuutoksen Kurkijokelaiselle?

Lehti ei saa uusia osoitteita tietoonsa automaattisesti. Postista saa ”Osoite muuttuu” -kortteja, jotka kulkevat ilmaiseksi.

Kurkijokelainen, Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
puh. (02) 762 2551 tai 050-521 3336
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

80-vuotias
Keskusautohalli Oy
onnittelee
80 vuotta
täyttävää
Elisenvaaran koulua

**80v
KESKUSAUTOHALLI OY**
www.keskusautohalli.fi

CADRING OY

www.cadring.fi

Sylvin elämää Karjalassa

Ennen kuin Elisenvaaran koulu muutti Karjalasta Kurkijoelta Sahalahden kautta Karinaisiin, on koulu jättänyt muistoja niille oppilaille, jotka kävivät koulua Karjalassa. Sylvi Sinikka Sainio (o.s. Tuomainen, synt. 1930) on yksi heistä. Hän on ollut Elisenvaaran yhteiskoulun oppilas lukuvuonna 1943-1944. Sainiolta on jäänyt hyviä muistoja Elisenvaaran koulun ajoilta. Hän halusi kertoa hiukan omasta elämästään Karjalassa ja sen ta-

Sylvi Sainiolla oli tapaamisessa mukanaan isoveljensä Tuovi Tuomaisen kuva, joka rikkoutui pommituksessa Elisenvaarassa. Kuvaa ei ole korjattu, vaan se on jätetty sellaisenaan muistuttamaan sodan kamaluuksista.

pahtumista. Sylvi Sinikka Sainio oli perheen kolmesta lapsesta nuorin ja ainoa tyttö. Perhe asui lähellä rautatietä Kurkijoen Elisenvaarassa. Sylvi ei välittänyt koulun käynnistä, ja lukeminen oli vaikeaa. Talvisota (1939-1940) oli yksi hänen elämänsä käännekohtia. Kaikki alkoi siitä, kun vanhin veli joutui armeijaan ja viholliskoneet alkoivat lähestyä. Pelko oli suunnaton, ja Sylvi, äiti ja nuorin veli Veikko lähtivät Maija-

laan turvaan. Isä jäi töihin. Kireä pakkanen ja paksu lumikerros eivät saaneet ihoa kananlihalle, vaan pelko, suuri pelko, joka näkyi kaikkien silmistä. Palatesaan Maijalasta takaisin kotiin alkoivat koneet lähestyä Elisenvaaran asemaa. Onnekseen Sylvi, äiti ja veli pääsivät kuitenkin turvaan, jonka jälkeen maa alkoi täristä ja aseet paukkua. Kun järjestys loppui, he lähtivät katsomaan, mikä tilanne oli rautatieasemalla. Joku mies huusi: ”Kaikki ovat kuolleet”, minkä jälkeen syntyi hiljaisuus.

Elisenvaaran pommituksessa 26.12.1939 kuoli 29 henkeä Sylvin isä ja vanhin veli mukaan luettuina. Sylvi lähti äidin ja nuorimman veljensä kanssa isän kotiin Jaakkimaan. Äiti kävi välillä järjestelemässä asioita Elisenvaarassa. Jaakkimaan järjestettiin vainajien yhteishauta, jonne haudattiin Sylvin isä ja Tuovi-veli. Keväällä 1940 Sylvi joutui talvisodan rauhanehtojen mukaan muuttamaan pakoon äitinsä ja veljensä kanssa Vesangalle Jyväskylään.

Jatkosodan aikana takaisin Karjalaan

Sylvin piti käydä Vesangalla koulua, mutta hän ei osannut enää ollenkaan lukea. Koulussa oli onneksi mukava opettaja, joka otti

Sylvi Sainio oli niiden noin 30 henkilön joukossa, jotka kokoontuivat lauantaina 1.9. Elisenvaaran yhteiskoulun alkamispäivän 80-vuotistapaamiseen Helsingin Karjalatalolle.

Sylvin kotiinsa koulusta tultuaan ja opetti hänelle lukemisen. Kuultuaan, että Karjala oli vallattu takaisin, muuttivat Sylvi, äiti ja nuorin veli Veikko takaisin Elisenvaaraan vuonna 1943.

Silloin 13-vuotias Sylvi oli kaikkein onnellisin tyttö. Hän oli käynyt oppikoulun ensimmäisen luokan Pieksämäellä, jonka jälkeen hän pääsi toiselle luokalle Elisenvaaran yhteiskouluun 31.5.1944. Elisenvaara oli rakennettu vanhan meijerin kivijalkaan, ja siellä oli viisi luokkaa. Sylvi muistaa parhaiten Elisenvaaran yhteiskoulun hengen luoja, Saimi Hukkasen ja tämän opetukset.

Monen pommituksen uhriksi joutunut Sylvin koti veti viimeisiään. Sylvi ja hänen äitinsä ja veljensä joutuivat lähtemään taas pois kotoa ja hakemaan kat-

toa päänsä päälle. Kauhein hetki oli Elisenvaaran suurpommitus 20.6.1944, jossa ei jäänyt yhtään rakennusta pystyyn. Silloin Sylvi oli niin peloissaan, että päätti, että lähtisi pois Elisenvaarasta eikä palaisi enää kokaan takaisin.

Kauheuksia pakoon

Sylvi oli vasta 13-vuotias ja hän vain lohdutti äitiään lähtiessään junan kyydissä 1.7.1944 kohti Pieksämäkeä. Hiukan myöhemmin Sylvi sai kuulla, että hänen nuorin veljensä Veikko oli kokenut saman kohtalon kuin isänsä ja Tuovi-veljensäkin. Veikkokin oli kuollut samalla Elisenvaaran asemalla.

Sylvi ja äiti olivat jääneet kahden. Sylvin äiti saapui myös Pieksämäelle. Siellä he viettivät jonkin ai-

kaa, kunnes muuttivat Kouvolaan, josta tuli Sylvin koulu- ja nuoruusvuosien asuin- ja opettajana olopaikka vuoteen 1963 asti. Enää ei Sylvin tarvitse pelätä. Silti hän muistaa Karjalassa tapahtuneet kauheimmat hetket kuin eilisen ja näkee joskus painajaisia huonoista ajoista, vaikka siitä on jo yli 60 vuotta.

Sylvillä oli kuitenkin hyvätkin hetkensä, esimerkiksi Elisenvaaran koulussa, josta hän muistaa mukavat opettajat ja hyvän kouluhengen. Nykyään Sylvi Sinikka Sainio viettää eläkepäiviään Tuusulassa virkeänä ja pirteänä.

Essi Seppälä

Lähteenä Sylvi Sainion kirjalliset muistelmat.

Saavanmäki

Saavanmäen, koulunmäen
niin kuin ennen – yhä näen:
suvipäiväin leikkimaat,
paadet, polut polvekkaat,
sinivuokot louhikosta,
hongikon ja koivun josta
kuulen kevätkäen.

Saavanmäki, koulunmäki...
ikinuori kouluväki
täyttää mäen syksyn myötä,
saadaan laskut, lukutyötä.
Kevyesti askel vie:
onhan tuttu koulutie.

Saavanmäen, koulunmäen
tutun talon yhä näen:
päivänlasku vaarain taa
hirsiseinän hehkuttaa,
lasit liekkii, kimmeltää,
säde sammuu, hämy jää...
- Kuulen kevätkäen...

Elisenvaaran yhteiskoulun ”tulevaisuuden lupaukset” lukuvuodelta 1964-65. Luokka on III C ja luokanvalvoja Annikki Lavonen, ruotsinkielen maikka.

Eräs reaalikoe

Sattuipa entisvuosina kerran ylioppilaskirjoitusten reaalikoe juuri aprillipäiväksi. Ensimmäisessä valvontavuorossa oli maisteri S. ja valvojan vaihtuessa kello 10 hän otti koetettäväpaperin mukaansa opettajainhuoneeseen, missä toiset opettajat asiaankuuluvan jännittyneinä odottivat tietoja kysymyk-

sistä. Olikohan treenattu oikeita kohtia?

Muhovailmeisenä S. riiputtelee paperia kädessään, mutta hanakasti joku tarttuu siihen ja alkaa ääneen lukea tehtäviä. Katse iskeytyy ensiksi tähän:

Immanuel Kantin hyveet ja paheet (henkilökohtaiset)
Uskonnonopettaja pai-

nokkaasti: ”Noita ei ole luettu.”

Oy Valistuksen aikakausi
Historian opettaja: ”Tuossa ainakin on painovirhe.”

Kuinka ruhtinatar Melozzo da Forli liittyy Kaarle V:n sukupuuhun?
Historian opettaja: ”Huljako ne ovat?”

Kaarle XII:sta Martti Kituseen

Yleinen kiihtymys. Sanakapina. ”Mitä tämä on?” ”Ei mokomia kysymyksiä ole ennen nähty.”

Pasific-liikkeen tärkeimmät naishahmot
”Hirmusotkua alusta loppuun.”

Lukijan kauhistunut katse hyppää jonkin fysiikan kysymyksen yli, mutta tarraa taas tähän:

Ihmisen rakenne kiireestä

kantapäähän
Voimistelunopettaja, joka vasta juuri sillä hetkellä astuu opettajainhuoneeseen, kerkiiä hihkaista: ”Johan minä sano, että jotakin terveysopista tulee.” Mutta samassa lentää ”reaalikoe” kokoonrypistettynä paperimyyttynä päin S:n voitokkaasti hymyilevää naamaa. ”Siinä on tekeleesi.”

Todellakin. Maisteri S. oli edellisenä iltana muotoillut ja kirjoittanut kysy-

mykset valmiiksi täysin kokeilaille jaettavien tyyliin, ja tunnelman oltua tarpeeksi jännittynyt ei kukaan ollut heti huomannut aprillipilaa, niin järjettömiltä kuin kysymykset jälkeenpäin tarkasteltuina tuntuivatkin.

Julkaistu historiikissa ”Elisenvaaran yhteiskoulu 1927-1956”, toim. Saimi Hukkanen.

KANTELE
AB AETERNO

WWW.TEMPS.FI

Muistoja menneestä tulevaisuuteen

Monien kaltaistensa tavoin saapui Seppo Tikka juhannusaattona 1944 Suolahteen Viipurin kaksoislyseon jouduttua Laguksen joukkojen majoittamaksi. Monia kouluja lapsena kiertänyt Tikka joutui täten jättämään kotinsa ja aloittamaan opiskelun Elisenvaaran yhteiskoulussa, joka oli myös joutunut evakkotielle. Opintahjo aloitti toimintansa 10.11.1944 paikallisen tehtaan vanhassa konttorirakennuksessa, mikä kuvasi taikin hyvin maailman tilannetta tuohon aikaan.

Koulunkäynti ei yllättäen Tikastakaan tuntunut erityisen mieltäsalta. Toisaalta koulunkäynti ei ollut varsinaisesti vastenmielistäkään, ja koulua oli pakko käydä, mikäli jotkut paperit käteensä halusi. Tikka muistelee koulussa olleen sentään joitakin mukavia aineita, jotka tekivät koulunkäynnistä hieman haus Kempaa.

Geometria ja algebra eivät kuitenkaan lukeutuneet näihin, ja koulun johtajalla

Viljo Kaipaisella, joka toimi myös matematiikan opettajana, olikin tapana sanoa: ”Se on melkein sirkus, jos Seppo on taululla todistamassa geometrian tehtävää.” Opetuksessaan Kaipainen oli kuitenkin erittäin ansiokas, ja historian ja suomenkielen opettajasta Saimi Hukkasestakin on Tikalle jäänyt mieluisia muistoja.

Kuvaamataiteita Tikka opiskeli viipurilaisen Thelma Valannon johdolla, ja yhteistä puhuttavaa löytyi opiskelun ulkopuoleltakin. Viipurilaisia kohtalotovereita Tikalla oli useita, sillä monet olivat joutuneet evakkotielle.

Opiskelu oli olosuhteiden puitteissa melkoisen alkeellista, mutta opettajat osasivat suhtautua tilanteeseen asianmukaisesti. Opettajat eivät olleet ”julumureita” eivätkä huutajia, eikä Tikan mukaan koulutyössä vaadittu liikoa, muttei myöskään turhia.

Läksyjen teko oli jokaisen oppilaan velvollisuus ja kun joku oli unohtanut tehdä ne, oli odotettavissa rangaistus, nuhteet. Unohdukseksi kuitenkin sattui, ja tällöin oppilailla oli tapana keksiä jos jonkinmoisia tarinoita selittääkseen tapahtunutta. Toki joskus perimmäisenä syynä oli silkkalaiskuus, mutta eihän selasta voinut ääneen opettajalle sanoa, kuten ei tänäkään päivänä pitäisi.

Piloja opettajille

Läksyjä oli Tikan mukaan paljon, joista osa sujui helpommin, osa hankalammin. Kekseliäiden selitysten lisäksi koulutyötä ilostutti myös oppilaiden ja opettajien välinen leikinlasku. Jonkinlaisia piloja opettajille tehtiin tuon tuostakin, mutta hyvällä mielellä.

Tikalle muistui mieleen luonnontieteiden opettajana toimineelle Hildur Renkolle tekemänsä jekku. Työvihiin valmistuttua se oli tapana antaa opettajalle tarkistuttavaksi. Kun tuli aika palauttaa vihot takaisin oppilaille, joutui Renko toteamaan, ettei Tikan vihkoa löytynyt mistään. Lopuksi päädyttiin siihen tulokseen, että hänen tyttärensä oli varmaankin hukannut Tikan vihon, vaikka oikeasti Tikka ei ollut sitä opettajalleen koskaan antanutkaan.

Tikka muistelee koulunkäyntiään kokonaisuudessaan melko mukavana kokemuksena. Kenties tarvikkeet

eivät olleet parhaimmistoa eikä rakennus juuri kyseiseen tarkoitukseen räätälöity, mutta opintyö sujui, ja keskikoulu tuli kunnia-kaasti käytyä läpi. Ehkä yllättävintä on mielestäni se, miten vähän asiat ovat oikeastaan muuttuneet. Yleinen totuus on edelleenkin, että toisinaan koulunkäynti maittaa, toisinaan taas ei. Yhä harvemmin, valitettavasti, kykenemme kuitenkin poimimaan hyviä puolia opiskelusta ja asettamaan niitä huonojen edelle.

Mitä nykypäivään tulee, uskoisin, että jokainen tulee muistelemaan omaa koulunkäyntiään vielä hymyillen, vaikka tällä hetkellä ajatukset olisivatkin aivan päinvastaiset. Koulunkäynti ja koulutus eivät ole aina olleet itsestäänselvyksiä. Vaikka ne olisivatkin sitä nyt, olisi niitä tärkeää arvostaa. Minä ainakin arvostan, Seppo Tikan lailla.

Anni Rajasto
Aura

Maatilahallituksen entinen ylijohtaja Lauri Pölkki kävi Elisenvaaran yhteiskoulua Kyrössä vuosina 1948-1957. Kuva on otettu entisten oppilaiden tapaamisessa 1.9.

Haravointi historiaan

nyt loput keräävät

-20% jopa **-40%**

Esim.

**Husqvarna
RI 52SV**

sh. 619,-
-20%

**AURAN
TUKKUPARTTI Oy**
**LIEDON
RAUTA JA TYÖKALU**

Riskintie 3, 21380 AURA Kärpiöentie 1, 21420 LIETO
(02) 486 6001, fax (02) 486 3420 (02) 487 7321, fax (02) 487 7322

Terveellisempi
elämä, lisää virtaa...

**Me tarjoamme
mahdollisuuden!**

Kuntoliikenne
Turuntie 2 (Op:n alakerta)
050 414 3552 AURA
www.kuntoliikenne.fi

*Onnea ja menestystä,
kunniaa ja kukoistusta
80-vuotiaalle Elisenvaaran koululle!*

Lions Club Karinainen/Kyrö

**Liedon
Saneeraus Oy**

www.liedosaneeraus.com

Tarjoamme IT-alan
asiantuntijapalveluita

Plan 4 IT Oy on joustava kumppani, kun haluat ratkaista pienet tai suuret tietotekniset haasteet.

Asiantuntijamme Auranmaalla Petri Mäki-Takala, p. 0400 690 266,
petri.maki-takala@plan4it.fi

www.plan4it.fi

Plan 4 IT

Fiskarsinkatu 7 B, 20750 Turku // puh. (02) 2505 648 // fax (02) 2505 659 // yhteys@plan4it.fi

**Kyrön
apteekki**

Kyröntie 30
p. (02) 486 2204
ma-pe 9 - 17
la 9 - 13

Osaavaa palvelua

KODINKONEET

• MYY • KULJETTA
• ASENTAA • VIE VANHAT POIS
Kaikki samaan hintaan

expert

AURAN KODINPISTE

Erilaista koulunkäyntiä 1970- ja 1980-lukujen vaihteessa

Hannele Rouhiainen (o.s. Poutanen) on käynyt Elisenvaaran yhteiskoulussa Kyrössä peruskoulun ja lukion vuosina 1979-85. Nykyään Hannelen omat lapset käyvät samaa koulua, ja muutosta on tapahtunut niin koulurakennuksessa kuin myös opettajakunnassa. Ennen koulussa ei ollut erillistä ruokalaa, vaan järjestäjät hakivat ruuan keittolasta, ja ateria syötiin luokassa. Silloin ei otettu huomioon erilaisia ruokavaliota, vaan kaikki söivät samaa ruokaa. Kouluruokailu kuului joka lukukausi maksettavaan lukukausimaksuun. Monet opettajista ovat jääneet jo eläkkeelle, mutta ainakin kaksi tuttua opettajaa talosta vielä löytyy: Riitta Arvonen ja Hannu Velmala. Hannele muistelee opettajiaan hyvin lämpimästi. Opettajat saivat oppilaat olemaan hiljaa, ja opiskelu oli tehokasta. Opiskelu oli tiivistä, ja läksyjä tuli paljon, mutta ne tehtiin myös huolella. Siihen aikaan ei ollut kansain-

välisyyttä, ja tiedot hankittiin kirjoista. Lukiota Hannele sai hyvän ilmapiirin luojaan maineen, joka myöhemmin palkittiin stipendillä. Hannele on saanut lukiota hyvät eväät elämään. Siihen aikaan, kun Hannele kävi lukiota oli käytössä ns. luokallinen lukio. Todistukset saatiin vain jouluna ja ennen kesälomaa. Ympäri lukuvuoden oli sama lukujärjestys, eikä ollut erilaisia jaksoja. Lyhyen matematiikan valinneet joutuivat lukemaan joko ranskaa tai saksaa. Kielistä kiinnostunut Hannele luki molempia kieliä. Pitkän matematiikan valinneiden ei tarvinnut lukea ylimääräisiä kieliä. Tällöin lukiossa ei ollut erilaisia kursseja, kuten meillä nykyisillä Elisenvaaran lukiolaisilla. Peruskoulussa opiskeltiin enemmän perusaineita. Valinnaisaineita oli peruskoulussa hyvin niukasti. Valinnaisaineiksi sai valita kotitalouden, käsityön, kuvaamataidon tai saksan. Hannele osallistui

myös koulun jälkeen pidettävään palloilukerhoon. Koulun kuorossa hän lauloi peruskoulusta lukioon. Kuorossa oli paljon laulajia, mikä teki osallistumisesta mukavaa. Hannele on kiinnostunut englannista ja биологиasta. Luonnonläheisyys on viehättänyt Hannelea jo peruskoulusta saakka. Anatomia on tällä hetkellä arkipäivää työssä. Ylioppilaskirjoitusten reaalikokeessa hän vastasi biologian kysymyksiin. **Liikunta oli mukavaa** Koulumatkoilla Hannele kulki pyörällä pysäkeille asti ja siitä linja-autolla koululle. Joskus koulu loppui aikaisemmin, jolloin käveltiin tai liftattiin kotiin. Hannele muistelee nuoruuttaan ja kertoo, ettei silloin kotiväki lapsiaan kuljetellut kuten nykyään. Silloin sai itse hommata kyydin, jos halusi mennä johonkin. Pyörällä kuljettiin ympäri vuoden, myös talvella. Liikuntatunnit olivat

Kurkijokelaisjuurinen Hannele Rouhiainen (o.s. Poutanen) kävi tutustumassa Kurkijoki-museoon Loimaan Kojonperässä kesällä 2005. mukavia. Suunnistusta ja maastojuoksua oli paljon. Talvisin pelattiin sisällä pallopelejä. Joka kevät järjestettiin pesäpalloturnaukset. Tämä perinne on yhä meidän koulussamme. Hannele harrasti pesäpalloa myös vapaa-ajallaan. Lukiossa liikuntaa oli ensimmäisellä ja toisella luokalla kaksi tuntia viikossa. Kolmantena vuonna liikuntaa ei ollut lainkaan. Elisenvaaran koulu on kyllä kehittynyt vuosien varrella. Hannele kertoo, kuinka opiskelu koostui pelkästä tunneilla istumisesta. Nykyään meille opiskelijoille järjestetään joka vuosi kevätretki ja muuta viihdykettä, esimerkiksi teatterimatkoja. Ennen mitään tuollaista ei tehty. Pesäpallo oli ainoa erikoisuus. Oppitunneilta mentiin katsomaan loppuottelu, muu-

ten vain opiskeltiin. Hannele kuvaa: “Kaikkea on jaksuttu, oli pakko, kaikkea turhaakin, joka ei kiinnostanut.” Hannele Rouhiainen piti Elisenvaaran koulusta. Silloin ei kiinnitetty huomiota tilan puutteeseen. Kaikki sopeutuivat hyvin kouluympäristöön. Nykyään Hannelen mukaan koulunkäynti on stressaavaa. Saa daan käsiteltäviksi laajoja kokonaisuuksia täynnä uutta tietoa. Tieto on helpompi hakea, mikä lisää nuorten opiskelumäärää. Kun Hannelen omat lapset aloittivat Elisenvaaran koulun, niin hän meni kouluun monien vuosien jälkeen “tippa linssissä”. Mieleen palautuivat koulukaverit ja silloinen opiskelu. Hannele on edelleen sitä miltä, että Elisenvaaran koulu on hyvä vaihtoehto nuorille, jotka eivät tiedä tulevaisuudestaan. Elisenvaaran koulu on tuttu ja turvallinen kouluympäristö. Aika siellä ei mene hukkaan. Hannele Rouhiainen kävi viime kesänä Kurkijolla katsomassa vanhaa Elisenvaaran koulua. Hannele kertoo koulun paikan Elisenvaaran Saavanmäellä olevan kaunis. Pienen mäen päällä on vielä jäljellä koulun kivijalka. **Kati Jompero**

Mummo

Ajatuksia isovanhempien päivänä 20.10.2007

Sana ”mummo” on mielestäni maailman kaunein sana, ja korvissani se soikin kuin tiukujen helinä. Sanalla on paljon myös muita vastineita kuten mummu, mamma, isoäiti, fammu, ämmi, muori ym. Meidän perheen toista mummoa sanottiin kylämummoksi. Kaikki ovat kuitenkin yhtä oikein, ja jokaisella on oikeus valita mieleisensä muoto, jota haluaa lastenlapsiensä käyttävän. Karjalaisissa kodeissa yleisimmin taidettiin kuitenkin puhua mummosta. Ennen vanhaan mummo kuului luonnollisena jäsenenä perheeseen ja oli todellinen rikkaus yhtenä perheenjäsenenä. Voihan perheen muu väki lähteä huolletta askareilleen mummon

pitäessä perheen pienempiä ”silmällä”. Mummo myös neuvoi lukuisat sukat ja kintaat, opetti iltarukouksen ja antoi hyviä elämänohjeita, taisipa joskus tottelemattomuudesta kurittaakin. Nykyisin enää kovin harvaan kotiin kuuluu perheenjäsenenä mummoa, vaan jokainen sukupolvi asustaa omaa kotiaan. Myös lastenlapset ovat rikkaus mummon elämässä, sillä mikäpä voisi tuntua mukavammalta kuin pienten käsien kiertäminen kaulan ympäri tai voidessa tukea ja lohduttaa murrosikäisen kertoessa mummolle murheitaan. Monet pikkuasiat tekevät mummon elämästä upean. Vaikkapa vain tuoreen pullan ja mustikkasopan

maistuminen mummolassa saa aikaan molemminpuolisen mielihyvän. Nykyaajan mummot ovat melkoisesti eri kaliperiä kuin ”ennenvanhaset” perusmummot. Nyt mummoilla on paljon harrastuksia ja menoja, joten aina ei aika meinaa riittää kaiken. Olipa mummo minkä ikäinen tahansa ja kiireinen tai ei ja kutsuttiinpa häntä millä nimellä tahansa, tärkeintä on kuitenkin lämmin ja läheinen suhde jälkikasvuunsa. Sillä varmasti se kaikki aika ja rakkaus, mitä nyt voimme antaa lastenlapsillemme, kertautuu ja palautuu luoksemme silloin, kun itse eniten tarvitsemme ja kaipaamme läheisten huomiota ja apua. Yhtä tärkeää kuin mummo on lastenlapsille luonnollisesti myös ukko, mutta se onkin sitten taas ihan eri juttu. **Karjalaiset rotinat** Tänä lokakuun kolmantena lauuantaina, isovanhempien päivänä on itsellä-

ni ilo viedä kolmannelle lapsenlapselleni rotinat, johon kuuluu perinteisesti rotinarinkeli ja piiraat. Taitaapa sieltä mummon muhkuraisesta kassista muutakin löytyä, sisaruksiakaan unohtamatta. Lopuksi vielä muutama poiminta Pam Brown kirjasta ”Muistikirja rakkaalle Isoäidille”. - Isoäidit tulevat kyläilemään käsissään jännittävän muhkuraisia kasseja. - Isoäiti luuli ehkä unohtaneensa, kuinka vastasyntynyttä pidellään, mutta hänen käsivartensa muistavat. - Kun kellään muulla ei ole aikaa, isoäidit kyllä kuuntelevat. - Isoäiti merkitsee lapsen elämässä suurenmoista onnea, rakkautta ja iloa. - Toivon, että kaikilla maailman pelokkailla, yksinäisillä, sairailla, neuvottomilla lapsilla olisi isoäiti, jonka luota hakea turvaa. **Raija Laaksonen**

Mummon innoittama 2-vuotias Vilma Laaksonen harjoittelee jo huuliharpun soittamista.

LOUHINTALIIKE
Terjo Varjonen
Puh. 0400-320 974

Metsäliitto
Kyrön saha

Opintieltä poimittiin hyviä muistoja ja elinikäistä tietoa

Syksyllä vuonna 1974 Auranlaakson kunnallisessa keskikoulussa, eli nykyisessä Elisenvaaran koulussa, lukuvuosi oli alkamassa. Tasan 11-vuotias Reima Toropainen nousi bussista aloittaakseen oppikoulunsa neljän Aurassa käymänsä kansakouluvuotensa jälkeen. Reima on syntytään raisiolainen, mutta muutti Auraan kuusivuotiaana. Reima eleli vanhempensa, neljän siskonsa ja kahden veljensä kanssa.

Reiman isä itse asiassa on kotoisin Kurkijoelta, Elisenvaaran juurilta. Reiman lapsuuteen tuskin kuului monta tylsää hetkeä, sillä Toropaisilla oli myös paljon eläimiä. Ruokittavana oli kaksi lehmää, muutama lamma, kolmesataa kanaa, kiukkuinen kukko, neljäkymmentä kania, pari kissaa sekä koiria.

Reima hyppäsi linja-auton kyytiin Auran keskustasta ehtiäkseen yhdeksäksi kouluun. Talvisin oli tapana oikaista sisarusten kanssa joen yli jaitä pitkin bussille. Jättömänä aikana Reima kulki keskustasta kaveriporukkinsa kanssa samassa linjurissa. Koulukyydit olivat ilmaisia kuten nykyäänkin.

Iltapäivällä kolmelta linja-autot olivat taas koulun pihassa odottamassa kotiinlähtijöitä. Koulu tosin saattoi loppua jo kahdelta tai jopa yhdeltä, jolloin maleksittiin Kyrön keskustassa kuluttamassa aikaa. Joiden-

kin päivä saattoi olla pitempikin jälki-istunnon vuoksi, mutta siellä ei Reima joutunut aikaansa pahemmin viettämään. Hänelle kuitenkin ehti tulla selväksi, ettei ollut sallittua ampua nuppi-neuloja puhallusputkella tyttöjen takamuksiin.

Reiman viisivuotinen oppikoulutaival alkoi siis yksitoistavuotiaana. Tosin uudistuksen vuoksi hän ehti käymään vain kaksi vuotta oppikoulua, ennen kuin Loimaan alue siirtyi peruskoulupiiriin ja koulusta tuli peruskoulu. Kahden oppikouluvuotensa jälkeen Reima ei mennytkaan kolmannelle vaan peruskoulun seitsemännelle luokalle.

Reima oli ikätovereineen jaoteltu neljälle rinnakkaisluokalle. Jako oli erilainen kuin nykyään, sillä tuolloin auralaiset olivat yksi ryhmä, kyröläiset toinen ja pöytyäläiset jaettiin kahteen ryhmään; eli luokka muodostui kaiken kaikkiaan neljästä ryhmästä. Voi siis kuvitella, että ryhmien välillä oli enemmän kilpailua, kun taustalla olivat myös paikkakuntaerot. Reima kertoo kyröläisten voitaneen auralaiset helposti koripallossa kotikentän takia, mutta jääkiekossa Auran pelaajat päihittivät kyröläiset vastustajansa.

Koulupäivä alkoi joka-päiväisellä aamunavauksella, joka pidettiin aulassa. Vain osa koululaisista mahdun kuuntelemaan avautusta siellä, joten osa kuunteli

luokassa. Useimmiten aamunavaus muodostui oppilaiden laulusta. Siitä päivä jatkui suunnilleen samoilla aineilla kuin nykyäänkin.

Liikuntaa oli enemmän kuin nykyisin, mutta tässä on otettava huomioon se, että koululaiset olivat nuorempia. Kolme kertaa viikossa olleita liikuntatunteja Reima kuvailee tehokkaiksi, koska opettaja oli hyvä. Lajit vaihtelivat vuodenajan mukaan. Tunteihin sisältyi muun muassa rankkoja lenkkejä, jalkapalloa, yleisurheilua, voimistelua ja koripalloa. Voimistelussa piti suorittaa vaaditut ja erittäin vaativat liikkeet, jotka miltei jokainen loppujen lopuksi osasi.

Liikunnan lisäksi Reima piti kuvaamataidosta, kemiasta, kotitaloudesta ja tekniestä työstä. Myös matikan ja ruotsin tunneilla viihtyi, sillä näiden aineiden opettajat eivät olleet kovinkaan tarkkoja. Reiman mukaan siitä on saattanut olla näin jälkeenpäin ajatellen ennemminkin haittaa.

Järeät aseet käytössä

Jotkut opettajat käyttivätkin kovempia keinoja. Näiden opettajien tunneilla istuttiin kiltisti hiljaa. Tiukka historianopettaja osasi suostutella (tai uhkailla) Reiman lukemaan sitäkin ainetta. Englanninopettajakin oli aika kova pala. Hänen tunneilleen Reima teki jopa läksyt. Kyseisellä

opettajalla olikin järeät aseet käytössä. Hän nimitettiin turvautui märkiin taulusieniin, jotka lentelivät päin niitä onnettomia oppilaita, joiden tarkkaavaisuus herpaantui. Kuivia taulusieniä on nähty lentelevän luokissa vielä kolmekymmentä vuotta myöhemminkin.

Välitunneilla oli kaikenlaisia leikkimielisiä kaksintaisteluja ja sen sellaista, varsinkin alemmilla luokilla. Kerran sahalta jäi tukki koulun pihaan, ja sen päällä Reima oli monissa kukkotappeluissa, mitkä nykykoulussa tulkittaisiin hyvinkin vaarallisiksi. Mutta se ei nuoria pelottanut, sen sijaan Reima sai muiden oppilaiden kanssa jännittää ”montussa”.

Nykyään paremmin tupakkapaikkana tunnettu alue oli 1970-luvulla paikka, jonka läheisyydessä odotettiin tiettyihin luokkiin pääsyä. Siellä viihtyivät myös pelätyt isommat ja vanhemmat kansalaiskoululaiset, jotka saattoivat huvin vuoksi ripustaa nuorempia oppikoululaisia naulakoihin ja muuta epä-mukavaa.

Koulunkäyntiin liittyi siis monia muitakin asioita kuin tavalliset oppitunnit. Ruokailu oli suurin piirtein keskellä koulupäivää. Tuolloin ruokajärjestäjät hakivat ruoan keittolasta, ja se jaettiin luokissa. Vielä oppikouluaikoina tehtiin luokkaretki kerran vuodessa, mutta sitten nekin jäivät.

Elisenvaaran yhteiskoulusta ei voi puhua, jollei mainitse sen sielua, sitä halki evakkomatkojenkin saattanutta henkilöä Saimi Hukkasta. Tässä Eine Karlssonin albumista löytyneessä kuvassa on neiti Sorri. Kuva on otettu 1920-luvun alussa Kurkijoella, jossa hän tuolloin oli yksityisopettajana opiston opettajien lapsille.

Reimakin ehti käydä Helsingissä ja Tampereella.

Järjestettiin myös paperinkeräyspäiviä, jolloin Kyrön keskustassa ajoi traktori ja oppilaat haalivat keräyspaperia sen lavalle. Vuosittain tietenkin järjestettiin joulujuhla, jossa esiintyivät muun muassa tarkoin valitut tiernapojat. Lomat olivat suunnilleen samoissa mittoissa kuin nykyisessä peruskoulussa, vain syysloma puuttui Reiman kalenterista.

Samoin kuin 2000-luvun yläastelaiset odotti Reima muiden luokkakaveriensa kanssa kiihkeästi pääsyä kesälaitumille. Kesäkuun alussa oppilaat poistuivat keväthuhlasta iloisina todistukset kourissaan, ja korkeintaan puukeutuminen erottaisi heidät samassa tilanteessa olevista nykynuorista.

Sanna Toropainen

RAUTANET

Onnittelut 80-vuotiaalle Elisenvaaran koululle!

Paras eristää kunnolla

RAUTAKAUPPA LINDSTRÖM
Turuntie 6, 32500 ORIPÄÄ
Puh. (02) 766 1243

Avoinna:
Ma-Pe 8.30-17.00
La 8.30-12.00

JUHLAAN KUIN JUHLAAN TOTTAKAI

Ruokamestan juhlahuoneisto 100 hengelle
Ruokamestan juhla- ja pitopalvelu samasta numerosta
PS. Meiltä voit tilata myös herkulliset täyte- ja voileipäkakut.
Avoinna ma-pe 7-15, puh. (02) 486 0735

RAVINTOLA RUOKAMESTA Aura

Kehityksentie 2
21800 KYRÖ
Puh. 486 2812

TY (02) 486 8138
050 559 5721

Teräsasennus Toivonen Oy

Nahilantie 21, 21840 KARINAINEN
puh. (02) 486 3458
www.terasasennustoivonen.com

AURAN TILI JA KIINTEISTÖ OY

21380 AURA. PUH. (02) 486 0770

Kuljetusliike
HIRVENSALO KY

Heikinsuontie 104, 21840 KARINAINEN
Maataloustuotteiden kuljetukset ammattitaidolla
Jari **0400-220 828**
Jouko **0400-516 669**
Sähköposti:
pia.hirvensalo@kuljetusliike.inet.fi

RAUTA-AURA

Puh. (02) 486 0055 ja 486 0040

MAANRAKENNUSTYÖT

MAANRAKENNUS ILKKA RANTALA
Puh. 0400 530 898
(02) 4862 822

KAIKKI MAANRAKENNUSALAN TYÖT

Lukiolaisena kahdeksankymmentäluvulla

Suomessa elettiin 1980-luvulla taloudellista nousukautta, jolloin ihmiset pääsivät nauttimaan kehittyneestä tekniikasta. Tuolloin koiteihin hankittiin niin ensimmäiset tietokoneet kuin mikroaaltouunitkin. Kyrössä lapsuutensa ja nuoruutensa asunut Jouni Salo aloitti opintonsa Elisenvaaran lukiossa vuonna 1981. Kirjoitettuaan ylioppilaaksi vuonna 1984 hän lähti opiskelemaan elektroniikkaa ja markkinointia.

1980-luvun jälkeen opiskelu lukiossa on muuttunut jonkin verran. Opetussuunnitelmaa muutettiin vuosina

1982 ja 1985, ja vuoden 1983 lukiolaki uudisti koko järjestelmän. Kuten nykyäänkin, ylioppilaskirjoituksissa mitattiin lukiossa opittuja tietoja ja taitoja. Salon osallistuessa ylioppilaskirjoituksiin tutkinnon hajauttaminen ei ollut vielä mahdollista. Äidinkielen ja reaalil lisäksi hän kirjoitti englannin, saksan sekä ruotsin, joka vielä tuolloin oli pakollinen kirjoitettava.

Lempiaineikseen kielten lisäksi Jouni Salo mainitsee historian ja psykologian. Vaikka matematiikka ei kuulunut Jounin lempiaineisiin, parhaiten mieleen painu-

neeksi opettajaksi hän nimeää matematiikan lehtori Hannu Velmalan. Vastautaan hän perustelee opettajan persoonallisuudella ja tasapuolisuudella oppilaita kohtaan.

Opettajakunnan lisäksi myös muusta koulun henkilökunnasta Jounilla on mukavia muistoja. Hänen mielestään kouluruoka Elisenvaarassa oli hyvää ja ravitsevaa. “Silloin ei ollut pizzaa tarjolla kouluruokailuissa!” Salo muistuttaa.

Heviä ja punkkia
Nuorison vapaa-ajanviet-

to Auranmaalla oli 1980-luvulla yllättävän samanlaista kuin nykyäänkin: nuoret tapasivat toisiaan “kylillä”, jossa pojat hurjastelivat mopoillaan. Salon mukaan eri kunnista tulevien nuorten välillä ei ollut koskaan suuria erimielisyyksiä tai kahiinoita. Kun haluttiin mennä kuuntelemaan bändejä, suunnattiin Kisariheen Riihikoskelle tai Tarvashoviin Tarvasjoelle.

Nykyisin nämä paikat toimivat monipuolisina liikuntapaikkoina, mutta musiikki-tapahtumia niissä järjestetään harvemmin. “Myöhemmin suuren suosion saavutta-

nut Metallicakin kävi esiintymässä Tarvashovissa vuonna 1984”, Salo muistelee. Ulkomaalaisia hevibändejä, kuten Rainbowta, kuunneltiin tuolloin ahkerasti.

Punk-kulttuuri nosti Suomessa päätään 1980-luvun alussa. Tuon ajan suosituimmiksi bändeiksi Salo mainitsee mm. Hassisen koneen, Pelle Miljoonan ja Hanoi Rocks. Myös Eppu Normaali ja Maukka Perusjätkä kohahduttivat kanta-aottavilla sanoituksillaan.

Salo kertoo pukeutumisen ja hiustyylin määrättyneen sen mukaan, kuuluiko punkkareihin vai ns. diinareihin. Diinarit kuuntelivat amerikkalaista 1950-luvun rock’n rollia, jonka osa-alueista erityisesti ns. rockabilly sai suosiota osakseen. Molemmat kulttuurit hiipui- vat 1980-luvun puoleenväliin mennessä. Maaseudulla

eri tyylejä suosivat elivät hillitysti rinnakkain; mutta esimerkiksi Helsingissä ryhmät saattoivat ottaa mittaa toisistaan jopa joukkotapeluissa.

Nykyisin Espoossa asuva Jouni Salo toimii myyntipäällikkönä Hewlett Packardilla, jossa on työskennellyt kohta kahdeksan vuotta. Elisenvaaran koulu antoi hänen jatko-opinnoilleen hyvän pohjan. Salo mainitsee lukion sijaitsemisen omalla asuinpaikkakunnalla olleen suuri etu. Muutamaa vanhaan koulutoveriin hän kertoo pitävänsä yhteyttä, mutta on harmissaan siitä, kuinka vähälle yhteydenpito on jäänyt. Kuitenkin käydessään Kyrön seudulla Salo kertoo aina törmäävänsä vanhoihin tuttuihin, mikä on hänestä mukavaa.

Noora Salo

Tuulahdus vuosien takaa

Haastattelin Kaija Mäkeä historiantehtävääni varten. Tehtävän tarkoituksena oli saada tietoa Elisenvaaran koulusta ennen 2000-lukua. Kaija on IT-konsultti ja perheenäiti. Hän asuu nykyään samassa talossa, missä asui pienenäkin, eli kosketus siloiseen opinahjoon on olemassa omien lasten kautta. Kaija siis kävi Elisenvaaran koulua, kuten minäkin, hie-

man aikaisemmin vain. Kaija aloitti oppilaana koulussa vuonna 1972. Silloin hän siirtyi Auran asemaseudun kansakoulusta Kyröön oppikoulun ensimmäiselle luokalle. Nykyään oppikoulun ensimmäinen luokka vastaa viidettä luokkaa peruskoulussa. Samassa rakennuksessa hän ehti käydä oppikoulua, peruskoulua ja lukiota. Kansakoulujärjestelmä muuttui peruskouluksi siten, että Kaija ehti käydä peruskoulun 9. luokan.

Koska lukeminen maistui Kaijalle, hän jatkoi lukioon. Silloiseen maailman aikaan lukioon meno tarkoitti auralaiselle automaattisesti Elisenvaaran lukiota. Lähin lukio oliärkevin vaihtoehto. ”Kukaan tältä seudulta ei käynyt missään Turussa tai Loimaalla lukiota”, Kaija toteaa.

Elisenvaaran koulunmäki oli hieman erinäköinen 1970-luvulla, kuin se on nyt. Esimerkiksi nykyistä ruokalaa ei ollut olemassa, vaan oppilaat ruokailivat luokissa. Ruuat kannettiin laatikoissa luokkiin ruokajärjestäjien voimin. Ruokajärjestäjänä olo ei kuulemma ollut kaikkein mukavinta puuhaa. ”Siinä koulussa oli jo silloin todella monta rappusta ja tietenkin keittiö niiden kaikkien rap-pusten päällä”, Kaija muistelee.

Myös opettajainhuone on vaihtanut paikkaa. Oli hauska katsoa kuvaa, josta puuttui opettajainhuoneeseen vievä käytävä. Jotenkin olen olettanut, että koulu on aina ollut nykyisenlaisensa, vaikka kuvat koulun seinillä kertovat muuta. Ennen kuntalii-

tosta Elisenvaaran koulu sijaitisi Karinaisissa. Vessa kuitenkin oli kuulemma Pöytyän puolella samoin kuin tupakkapaikka tai Kaijan sanoin ”pahojentekopaikka”.

Isot luokkakoot

Kaija kertoo ensimmäisellä luokalla keskikoulussa (eli oppikoulussa) olleen isot luokat. ”Koko ikäluokka oli ehdettu kahdelle luokalle, eli siitä tuli noin 40 henkilöä per luokka”, Kaija laskeskelee. Ison oppilasmäärän vuoksi opetus ei aina ollut niin oppilasta huomioivaa, kuin toivottavaa olisi ollut.

Luokat kuitenkin jossain vaiheessa jakautuivat kolmeen ryhmään, eli luokat eivät enää olleet niin suuria. Pääosin luokat jakautuivat paikkakunnittain, eli auralaiset olivat a-luokalla, pöytyäläiset b-luokalla ja karinaislaiset c-luokalla. Huolimatta isoista luokista, opetus oli ainakin Kaijan mielestä aina hyvää.

Kaija on opiskellut tietysti kaikkia perusaineita kuten matematiikkaa, äidinkieltä ja biologiaa. Myös luovat aineet kuten esimerkiksi kuvamaataito ja käsityö kuuluivat opetussuunnitelmaan. Vieraista kielistä oli oppikoulussa mahdollisuus opiskella saksaa. Lukiossa tuli myös mahdollisuus opiskella ranskaa.

Koska Kaija piti kielistä, hän opiskeli kaikkia tarjolla olevia. ”Mitään hienouksia kuten nuorten selviytymiskurssia tai muita ei tietenkään ollut”, Kaija naurahtaa. Kaija kuitenkin muistelee vuosittaista kulttuurikilpailua, jossa oppilaat pystyivät tuomaan esiin kykynsä. Joka vuosi nähtiin ainakin erilaisia musiikkiesityksiä. Oppilaiden osallistuminen oli vapaaehtoista, mikä merkitsi sitä, ettei kovin monta esitystä loppujen lopuksi nähty.

Nykyään koulun päivän-

avauksissa kerrotaan vitsejä ja soitatetaan hevimusiikkia kovaa ja korkealta. 1970-luvulla aamunavaukset olivat hieman erilaisia. Osa luokista pysytteli luokissa, ja osa kokoontui aulaan. Tämä oli jokapäiväinen käytäntö, eikä vain perjantaisin kuten nyt. Aulassa pidettävä päivän-

avaus kuului keskusradion kautta luokkiin, joissa sitä kuunneltiin hyvässä järjestyksessä. Virsi tai jokin muu hengellinen laulu oli aina osana aamunavausta.

Koulussa oli myös tietyt juhlat. Oli joulujuhla ja kevätjuhla. Nekin tietysti pi-

dettiin hyvässä järjestyksessä.

Liikuntatunnit eivät olleet aivan yhtä vapaat kuin nykyään. Ohjelmassa ei ollut sulkapalloa tai erilaisia tansseja. Syksyllä suunnitettiin, talvella luisteltiin ja hiihdettiin. ”Silloin vielä oli lunta”, Kaija naurahtaa ja jatkaa: ”Ja keväisin pelattiin paljon pesäpalloa, ja jossain välissä myös koripalloa ja lentopalloa tuli pelattua.”

Kaija muistelee päätä pudistellen muutamien vuosien telinevoimistelutunteja: ”Se opettaja oli varma, että telinevoimistelu oli maailman paras laji. Piste.”

”Mitä muuta tässä vielä sanoisi?” Kaija pohdiskelee. ”Pekka Rantala oli rehtori-na, Urho Kekkonen presidenttinä ja markka valuuttana”, hän summaa 1970-luvun kouluaikaansa.

Susanna Mäki

Elisenvaaran yhteiskoulun ensimmäiset opettajat Kyrössä. Vasemmalta Kalevi Leinonen (poikien voimistelu ja kirjanpito), Karinaisten seurakunnan kirkkoherra, rovasti Artturi Lahtinen (uskonto), Arvo Arvonen (ruotsi ja englantia), Saimi Hukkanen (suomi ja historia), Eeva Leinonen (tyttöjen voimistelu), Liisa Reivilä (maantiede ja luonnonhistoria), Lea Rinne (saksa ja ruotsi), Lahja Mielonen (laulu ja piirustus), Helliikki Mattlar, rehtori Kauko Rinne (matematiikka ja luonnonoppi).

Elisenvaaran yhteiskoulun opettajat lukuvuonna 1966-67. Rehtori Pekka Rantala eturivissä neljäs vasemmalta.

Hyvästi ihana Löyhkölä

Maire Pohjalaisen (o.s. Heinonen) sekä hänen siskojensa Sanni Valkeapään ja Kerttu Andin muistelmatekstien pohjalta kirjoittanut Krista Teeri.

Maire Pohjalainen syntyi Kurkijoella, Otsanlahden kylässä, Löyhkölän talossa vuonna 1936 vanhempiensa kolmanneksi tyttäreksi. Heinosten tuvassa asustivat silloin jo ennestään tyttöt Sanni ja Kerttu sekä vanhemmat Jaakko ja Helena.

Vuonna 1939 Mairen ollessa 3-vuotias Jaakko-isä lähetti perheensä Juvalle turvaan sodalta. Isä itse jäi Kurkijoelle. Tämän jälkeen Heinosten perhe muutti evakkoelämää viettäen ja ”ihanaa Löyhkölää” ikävöiden useasti ympäri Suomea, kunnes syyskesällä 1942 he saivat viimein luvan palata Laatokan Karjalaan.

Mutta kotona ei ollut kaikki niin kuin piti: Heinosten talosta oli viety katto, uunit ja veranta. Perhe kuitenkin sitkeästi kunnosti

pihamökkkinsä asumiskelpoiseksi, ja elämä saatiin taas alkuun. Kerttu-sisko aloitti Elisenvaarassa oppikoulun vuonna 1942. Sodan jälkeen koulusta oli jäljellä vain raunioita, joten opetus järjestettiin Relanderin talossa. Koska koululle oli paljon matkaa, Kerttu asui Miina-tätinsä luona viikot, ja viikonlopuiksi hänet tuotiin kuorma-autolla keskikylälle, josta hevoskyyti vei kotiin.

Syksyllä 1944 tuli määräys, jonka mukaan lasten ja vanhusten piti jälleen lähteä evakkoon. Tällä kertaa Heinosten perheestä matkaan lähtivät vain Maire ja Kerttu, sekä myöhemmin Sanni. Matkanpää oli Ilmajoki. Tyttöillä oli kova ikävä läheisiään ja kyläänsä, lisäksi he tunsivat olonsa ulkopuoliseksi ja ”karsastetuiksi” vieraassa ympäristössä.

Päästyään sotatantereelta isä Jaakko hankki perheelleen asunnon Halmeen talon salihuoneesta. Kerttu jatkoi opintojaan evakkolapsille tarkoitettulla C-luokalla,

Maire meni toiselle luokalle. Ei kulunut kauankaan, kun perheen piti taas pakata laukkunsa ja lähteä kohti uutta tuntematonta.

Koulunkäyntiä Kyrössä

Maaliskuussa 1945 Heinosenet muuttivat Jaalan Kimmolassa sijaitsevalle tilalle – tosin mukana olivat vain isä, äiti ja Maire. Kerttu jäi jatkamaan opintojaan kevätkaudeksi, ja esikoistyttö Sanni oli rippikoulussa.

Tyttöjen Juho-setä ja Maikki-täti saivat peltomaata ja metsää Karinaisten Kyröstä. Maire muutti vuonna 1949 heidän luokseen ja aloitti yläkoulun toisen luokan Kurkijoelta Sahalahden kautta Kyröön vuonna 1948 siirtyneessä Elisenvaaran yhteiskoulussa. Mairesta tuntui hyvältä aloittaa oman joukossa omassa koulussa.

Toiselle luokalle menijöitä oli paljon, ja heistä karsittiinkin kevään aikana suuri joukko. Kolmannella luokalla oppilaita oli melko vä-

hän, joten Maire luokkatovereineen joutui koko lukuvuodeksi koulun vanhan rakennuksen pimeälle ja ahtaalle ullakolle. Maire kertoo kerran luisuneensa jyrkät portaat alas, mutta selvisi kuitenkin pelkillä mustelmilla.

Neljännellä Mairen luokka pääsi suureen rakennukseen opiskelemaan. Mairesta muutos tuntui juhlavalta, koska tuolloin hän sai työkennellä tilavassa, valoisassa ja puhtaassa tilassa. Ilo ei ollut pitkä, sillä viidennellä luokalla siirryttiin jälleen ”ullakkomurjuun”.

Onneksi keskikoulun jälkeen Mairen ei tarvinnut enää istua pimeässä ullakolla, vaan kaikki tunnit olivat siitä lähtien aina uusissa tiloissa. Mairesta tuntui ikävältä, että hän joutui pitkän koulumatkansa vuoksi polkemaan yksin pyörällä, kun muut joko kävelivät tai matkasivat bussilla kotiin.

Mairen äidinkielenopettaja opetti Kerttua jo Kurkijoen Elisenvaarassa ja jatkoi työtään Kyrössä. Kyseinen opettaja ei hyväksynyt sitä, että Maire vertasi raittiusaineessaan humalaista sikaan. Ensimmäinen ruotsinopetta-

ja oli Mairen mielestä innostava ja myönteinen, mitä ei kuitenkaan voinut sanoa hänen seuraajastaan. Yksi matematiikan opettajista osasi opettaa ainettaan selkeästi ja ymmärrettävästi, toinen taas kohteli kolmea pitkällä matematiikalla opiskellutta tyttöä koppavasti ja jopa vaati heitä jäämään yksityisopetukseen fysiikasta.

Englanninopettajat olivat hyvin erilaisia persoonia: oli pirteää, pelokasta ja helposti suuttuvaa opettajaa. Eräs äkkipikainen opettaja sai kerran joululahjaksi pesusienien oman luokkansa pojilta ja suuttui asiasta erittäin paljon. Hän kuulusteli Mairen luokan poikia syyttäen heitä kysyen: ”Olenko niin likainen, että moinen lahja on tarpeen?”

Saksan opiskelusta ei tullut oikein mitään epävarman opettajan takia. Opettaja ei edes huomauttanut tai kieltänyt, vaikka Mairen luokan pojat lunttasivat kokeessa. Mairen keskikouluaikainen, rippipappinakin toiminut luokanvalvoja Artturi Lahtinen oli turvallinen. Lukiossa Maire sai luokanvalvojakseen Tauno Kanervan, joka oli historianopettaja.

Innostava Iris Vuori-Lanu

Kuvaamataito oli Mairen lempiaine. Alempien luokkien opettaja panosti enemmän tarkkuuteen kuin monipuolisuuteen: kuvaamataidossa pääasiassa piirrettiin asetelmia pienille papereille, ja ne väritettiin kynäväreillä. Pikkutarkkuutta vaativaa opettajaa seurasi ”värein räiskyvä” Iris Vuori-Lanu, jonka aikana pienille papereille tuhriminen sai kyytiä ja puukynät vaihtuivat vesiväreihin.

Mairen mielestä aika Vuori-Lanun kanssa oli liian lyhyt, vaikka opettaja hänelle kympin kuvamaataidosta antoikin. Maire osallistui monta kertaa kulttuurikilpailuihin ja niitti niissä menestystä: ainakin kolmesti hän sijoittui ensimmäiseksi piirustuksellaan. Maire on jatkanut taideharastustaan öljyvärimaalauksen parissa.

Maire valmistui Helsingin käsityöseminaarista kansalaiskoulun tekstiilityönlehtoriksi ja työskenteli Valkealassa yli 30 vuotta, kunnes vuonna 1996 siirtyi eläkkeelle.

Krista Teeri

Muistoja menneisyydestä

Maire Pohjalainen (o.s. Heinonen) kertoo muistelmissaan evakkomuistojaan sekä kouluvaiheista Elisenvaaran yhteiskoulussa. Mairella on kaksi siskoa: Kerttu ja Sanni. Kerttu kävi Elisenvaaran koulua jo Kurkijoella, Maire Kyrössä.

Sodasta saatu ”varmuus” oli lähes ilmeinen syksyllä 1939. Isänä Jaakko oli pyytänyt Maria-sisartaan huolehtimaan perheensä ajoissa turvaan. Maire muistellee: ”Isä itse ja Juho-setä jäivät sotatoimiin.” Pekko Veijalainen lähti viemään perhettä turvaan taksillaan, ennen kuin joutui luovuttamaan autonsa sotakäyttöön. Kyytiläisiä olivat äiti Helena, täti, Sanni, Kerttu, Tas-

kisen Liisa ja Maire. Maire oli tuolloin 3-vuotias. He matkasivat tädin entisen koulukaverin, Taimi Kokon luokse Juvaan. Sittemmin Maria-täti palasi takaisin työhönsä Kurkijoelle.

Juvalta perhe oleili joulun yli. Sieltä perhe siirtyi autolla Viitasaareen, Kelkkan taloon. ”Autossa taisi olla ruotsalaisia sotilaita ja meidän lisäksi Taskisen Liisa ja hänen sukulaisiaan”, Maire tuumii. Perhe sai asuttavakseen pienehkön pihamökin, josta sai toimia itsenäisesti omaan tahtiinsa.

”Isäntäväki oli hyvin ystävällistä ja vieraanvaraista. Emäntä toi lämpimäisiä, kun oli leiponut.” Maire täytti neljä vuotta helmikuussa ja sai lahjaksi kuniin kansallispukuisen nukan. ”Tämä Leena-nukke

on kulkenut mukana aina tähän päivään asti”, Maire huomauttaa. Joulua vietettiin kaikki yhdessä talon tuvassa. Ei ollut mitään eroa väen keskuudessa, oli ohjelmaa ja paljon erilaista syötävää.

Levisi tietoa, että karjalaisille annettaisiin pala maata viljeltäväksi Karinaisista. Perheen isä sai hankittua metsämökin asunoksi. Vuokramaat olivat parin kilometrin päässä. Karinaisiin siirryttyä Mairensiskot jatkoivat kansakoulun käymistä uudella paikkakunnalla. ”Taas oli evakkolasten totuttava ja sopeuduttava uusiin opettajiin, uusiin kavereihin, jopa murrekin oli outoa”, kertoo Maire.

Syyskesällä 1942 annettiin lupa palata takaisin Kurkijoelle. ”Totta kai me-

kin lähdimme ilomielin kotiin päin”, Maire muistuttaa. Perillä Löyhkölässä kaikki ei ollut kunnossa: naapuritalo oli purettu, ja Mairenskin perheen talosta puuttuivat kaikki uunit, välakatot ja veranta.

Perhe asui Pekko Valkeapään luona, kunnes sai pihamökin korjatuksi. ”Me lapset autoimme kaikissa töissä. Kitkettiin ja harvennettiin kasvimaalla, hoidimme lampaita ja muita kotieläimiä, heinäpellolla riitti töitä kaikille, ja marjoja löytyi kiitettävästi. Syksyllä poimittiin sitten vielä sienä suolattavaksi”, Maire pohtii.

Kerttu-sisko aloitti Elisenvaarassa oppikoulun vuonna 1942. Entisestä koulurakennuksesta oli jäljellä vain rauniot. Sen kellarikerrokseen oli rakennettu tilapäiskoti ainoalle opettajalle, Saimi Hukkaselle. Kansakoulukavereista Kerttu sai luokalleen useita vanhoja tuttuja. Hän asui

Taskisen Liisan kanssa Niina-tädillä ja viikonloppuisin tuli käymään kotona.

Seuraavana syksynä 1943 Maire aloitti alakoulun Tirrin vanhassa tuvasa. Varsinainen koulu oli tuhoutunut. Opettajana toimi Ester Kyytinen. Mairens

koulumatka oli noin viisi kilometriä. Keskitalvella tätä matkaa ei sentään tarvinnut taivaltaa.

Ilmajoella ja Kuusankoskella

Kerttu ja Maire kerkisivät aloittaa seuraavan

Koulunkäyntiä ennen vanhaan

Ensimmäiset kansakoulut tulivat 1800-luvulla. Vähitellen kansakouluja alkoi ilmestyä kyliinkin, mutta näihin jokainen ei päässyt. Useat perheenisät ajattelivat, että kirjasivistys on turhaa ja lapsia tarvittiin enemmän kotona. Kierto-koulu, jota käytiin muutama viikko syksyllä tai keväällä, sai riittää monille.

Yhteiskoulu perustettiin vasta 1900-luvun alkupuolella. Sitä ennen oppikoulua käytiin kaukana kotoa ns. koulukaupungeissa. Lyseolaiset ja tyttökoululaiset tulivatkin vain lomiksi kotiin.

Kansakoulu poikkesi hyvinkin monella tavalla nykypäivän peruskoulusta. Luokahuoneet, opetusvälineet ja käytöstavat poikkesivat. Lapset olivat kahdenistuttavissa pulpeteissa. Opettajan pöytä oli luokahuoneessa edessä korokkeella.

Oppilaitten täytyi nousta joka kerta, kun opettaja saapui huoneeseen tai kun oppilas vastasi kysymykseen. Kurittomuudesta joutui nurkkaan häpeämään tai opettaja saattoi antaa karttakepistä sormille. Arestiin tai jälki-istuntoon saattoi myös joutua. Opettajaa täytyi aina teitillä.

Oppikirjat olivat aina kovakantisia, ne täytyi paperoida vihkojen ohella. Työkirjoja ei ollut ollenkaan, vaan kaikki tehtävät ja kotiläksyt tehtiin vihkoihin. Kokeiden vastaukset kirjoitettiin erityisiin koevihkoihin. Joistakin aineista saattoi myös tulla läksyä, joka täytyi osata täysin ulkoa.

Kirjoittamista koululaiset harjoittelivat ennen rihvelitauluun. Se oli pieni puukehyksinen taulu, johon kirjoitettiin kivikynällä eli rihvelillä. Myöhemmin alettiin käyttää lyijykynää. Kaunokirjoitus oikealla mustekynällä kirjoitettuna oli tärkeintä. Musteella kirjoittaminen vaati paljon harjoitusta, jotta lopputulos olisi ollut siistiä ja tasaista.

Ruokatunnilla lapset söivät omia eväitään. Koulu tarjosi keittoruoan myöhemmin, mutta pitkään oppilaat toivat ruokansa itse mukanaan.

Järjestäjiä oli kaksi kerrallaan aina viikon ajan. He huolehtivat luokan siisteydestä, taulun pyyhkimisestä ja luokan tuuletuksesta. He myös soittivat kelloa tunnin aloitusmerkiksi ja pitivät opettajaa ajan tasalla puuttuvista oppilaista.

Tämä lienee se ”ei niin mukava” vanha rakennus, jonka ullakkohuoneessa Maire Heinonen joutui opiskelemaan ennen kuin koulun uudisrakennus valmistui. Kuva Lauri Pölkin kokoelmista.

Evakkomatkoja ja koulunkäyntiä sota-aikana

Kurkijoella, Otsanlahden kylässä Löyhkölän talossa asui Heinosen perhe, johon kuuluivat Jaakko-isä, Helena-äiti ja työtöt Sanni, Kerttu ja Maire. Oli syksy 1939, jolloin perhe lähti ajoissa evakkomatkalle. Maire oli silloin 3-vuotias. He matkasivat taksilla Juvalle. Isä ja Juho-setä olivat sotatoimissa.

Joulun jälkeen evakot vietiin Viitasaarelle, Kelkkalan taloon. Siellä asui Hautsalon perhe, johon kuuluivat Senja-emäntä, Eino-isäntä ja lapset Riitta, Kaija, Saara ja Eero. Heinosten kaikki 15 lehmää olivat kadonneet evakkomatalla Karjalasta.

Isäntäväki oli vieraanvarainen ja ystävällinen. Emäntä toi heille lämpimäisiä, kun oli leiponut, tappa-jaisia, kun oli teurastettu joku eläin ja pettäjäisiä eli vastakirnuttua voita. Siskot Sanni ja Kerttu kävivät koulua Riitan ja Kaijan kanssa. Kesällä he olivat paimenesa. Mairea harmitti, kun ei ollut omia lehmii, vaan piti paimentaa vieraita lehmii.

He keräsivät myös marjoja metsästä ja syksyllä sieniä.

Talvella heille tuli tietoa, että karjalaisille annettaisiin vuokralle peltoa viljeltäväksi Karinaisista. He lähtivät Hautsalon perheen luota. Maire tuli iloiseksi, kun heille ostettiin oma lehmä. He alkoivat elää omavaraisemmin, kun maito separoitiin ja kermasta kirnuttiin voita. Karinaisissa Sanni ja Kerttu jatkoivat kansakoulun käymistä. Heidän oli taas totuttava ja sopeuduttava uusiin opettajiin, kavereihin ja murteeseen.

Takaisin Kurkijoelle

Syksykesällä 1942 sotatilanne oli rauhoittunut Karjalassa, joten Heinokset saivat luvan palata takaisin Kurkijoelle. Kotona Löyhkölässä neuvostoliittolaiset olivat kuitenkin jo purkaneet naapuritalon. Heidänkin talo-
aan oli purettu. Uudelleenrakentamisen jälkeen elämä pääsi taas alkuun.

Lapset olivat kaikissa töissä mukana. He kitkivät

ja harvensivat kasvimaalla, taittelivat lepän oksista vihkoja eli kerppuja aidan seipäisiin kuivumaan talvirainnoksi lampaille ja tekivät töitä heinäpellolla.

Kerttu aloitti Elisenvaarassa oppikoulun vuonna 1942. Entinen koulurakennus oli raunioina, joten opettaja Saimi Hukkanen piti koulua Relanderin talossa. Seuraavana syksynä 1943 Maire aloitti alakoulun Tirrin vanhassa tuvassa. Opettajana oli Ester Kyytinen.

Mairella oli pitkä koulumatka, joka muodostui kahdesta kilometristä omaa tietä synkkää metsätaivalta keskikylälle ja sen jälkeen oli vielä kolme kilometriä. Sanni-sisko saattoi pahimpina aikoina ja välillä pääsi hevoskyydillä. Keskitalvela ei tarvinnut taivaltaa. Kerran opettaja toi koko koulun heille kevätretkelle, koska Mairella oli pisin koulumatka.

Kerttu ja Maire ehtivät aloittaa syyslukukauden, kun vanhukset ja lapset

määrättiin taas lähtemään evakkotaipaleelle. Elisenvaaran asemalla heidät pakattiin härkävaunuun. Junan matkanpäänä oli Ilmajoki. Tyttöjen mieliä kaiver-
si ikävä kotiin. Isä sai hankituksi heille asunnon Halmeen talosta, jonka Annan emäntä oli vihainen uusista saapujista, mutta Aattoisäntä oli mukava. Kerttu jatkoi oppikoulussa evakolapsista tehdyssä luokassa. Maire meni toiselle luokalle.

Talvella Jaakko-isä kierteli Etelä-Suomea etsien sopivaa myynnissä olevaa tilaa. Jaalan Kimolasta löytyi Suomelan talo. Paikasta tuli kahden perheen kolhoosi. Heinosten tehtäväksi tuli rakentaa. Se oli raskasta, koska tarvikkeita oli vaikea saada pula-aikana.

Elisenvaaran yhteiskoulussa

Vuonna 1948 Maire pyrki Kuusankosken koulun, jossa hän kävi yläkoulun ensimmäisen luokan. Sitten hän muutti asumaan Juho-

sedän ja Maikki-tädin luokse Karinaisten Kyröön. Hän aloitti Elisenvaaran yhteiskoulussa toisen luokan. Mairesta tuntui hyvältä olla omien joukossa, omassa koulussa.

Kolmannella luokalla he joutuivat vanhan rakennuksen ullakkohuoneeseen, koska oppilaita oli melko vähän. Neljännellä luokalla heidät sijoitettiin uuteen rakennukseen. Työskentely tilavassa, valoisassa ja puhtaassa tilassa tuntui Mairesta juhlavalta. Keskikoulun jälkeen he saivat nauttia koko ajan uusista tiloista.

Kyrössä Maire sai Saimi Hukkasesta äidinkielenopettajan. Maire ei löytänyt suuria inspiraatioita aineisiinsa. Rainer Hakulinen oli reilu ja hyvä opettaja. Kerran hän seurasi erästä riitatilannetta sivusta naurua pidätellen. Ruotsinopettaja Lea Rinne jäi Mairen mieleen innostavana ja myönteisenä.

Mairen luokanvalvoja keskikoulun ajan oli Artturi Lahtinen. Lukioaikana luo-

kanvalvojana toimi histori-
anopettaja Tauno Kanerva. Historiasta jäi Mairelle aika palapelimäinen käsitys. Tenttiaikoina alkoi siitä kehitettyä jotain kokonaisuutta.

Kuvaamataito oli Mairelle mieluinen aine. Toivo Kailalla oli suppeat aihepiirit, jotka käsitelivät erilaisia asetelmia. Maire osallistui kulttuurikilpailuihin ja voitti ainakin kolme kertaa. Toivo Kailan jälkeen opettajaksi tuli Iris Vuori-Lanu. Hän antoi vesiväritöitä, joten hyppäys uuteen tyyliin oli suuri. Maire sai kipinän siitä ja on harrastanut öljyvärimaalauksia.

Lakkijuhlat vietettyään Maire Heinonen lähti opiskelemaan. Hän oli vuoden Heinolassa. Sitten hän jatkoi Helsingin käsityöseminariin ja valmistui tekstiilitöntehtoriksi, jona hän toimi yli 30 vuotta Valkealassa. Hän jäi eläkkeelle vuonna 1996.

Markus Pellonperä
Laadittu kirjallisista muistelmista.

syyslukukauden, joka kuitenkin päättyi siihen, että saatiin määräys viedä vanhukset ja lapset pois evakkoon. Matkanpäänä oli Ilmajoki. Ihmisiä joukkomajoitettiin yhteiskoulun tiloihin. Ruoka oli melko kurjaa. ”Harmaassa liemessä oli liukkaita puoliraakoja perunoita”, Maire muistelee. Perheen isän päästyä sotatoimista hän sai hankittua asunnon Halmeen talosta.

Kerttu jatkoi oppikoulussa. ”Evakkolapsista oli tehty oma C-luokka, jota myös kohdeltiin sen mukaisesti.” Luokanvalvoja oli ystävällismielinen ja vei C-luokan kevätretkelle Hämeenlinnaan. ”Minä menin toiselle luokalle Sanni-siskon saattelena”, Maire toteaa. Maire ei omasta mielestään kokenut minkäänlaista syrjintää.

Maaliskuussa 1945 oli taas muutto edessä Suomelan taloon Etelä-Suomeen päin. Kerttu jäi Ilmajolle jatkamaan koulua kevääseen asti. Sannikin jatkoi rippikouluaan. Vain perheen isä, äiti ja Maire muuttivat. Perhe rakensi oman talon, joka valmistui vuonna 1949.

Kerttu jatkoi Ilmajoen jälkeen Kuusankosken oppikoulussa. Maire kävi vielä kevään kuukaudet Kimolan koulussa. Tästä koulunkäynti jatkui yläkoulun puolella, ja vuonna 1948 Maire pyrki Kuusankoskelle, jossa hän kävi ensimmäisen luokan. Maire asui yhdessä siskonsa kanssa vuokralla.

Samaan aikaan sukulaiset Juho-setä ja Maria-täti saivat Kyröstä peltomaata sekä metsää ja muuttivat sinne vuokralle. He aloittivat rakennustyönsä, ja

talo valmistui sielläkin vuonna 1949. Maire muutti heille asumaan ja aloitti Elisenvaaran yhteiskoulussa toisen luokkansa.

”Tuntui hyvältä aloittaa omien joukossa, omassa koulussa”, Maire huomauttaa. Oppilaita oli paljon tällä alkavalla luokalla, josta keväällä karsiintui runsaasti ihmisiä. Kolmas luokka olikin melko pienehkö, jonka takia kolmas luokka joutui vanhan rakennuksen ullakkohuoneeseen. ”Sinne oli melko jyrkät portaat. Kerran tulin ne luisuen alas. Onneksi selvisin mustelmilla.”

Mairen neljäs luokka sijoitettiin uuteen rakennukseen. ”Tuntui juhlavalta saada työskennellä tilavassa, valoisassa ja puhtaassa tilassa ullakkomuistojen jälkeen”, Maire naurahtaa. Viides luokka käyttiinkin sitten taas vanhalla puolella. Keskikoulun jälkeen sai sitten olla koko ajan uusissa tiloissa.

Lakkijuhlien jälkeen Maire myöntää, että kavereihin ja opettajiin tuli ero. ”Surullisinta oli lähteä sedän ja tädin turvallisesta täyshoidosta opiskelupaikoille”, Maire muistaa. Maire oli ensiksi vuoden Heinolassa, jonka jälkeen hän pääsi Helsinkiin. Maire valmistui tekstiilityölehtoriksi, jona hän toimi yli 30 vuotta Valkealassa ja jäi eläkkeelle vuonna 1996. ”Perheenä kävimme usein Kyrössä setää ja tättiä tervehtimässä”, lopettaa Maire Pohjalainen muistelunsa.

Tuomas Ylönen

Heinosen sisarukset Kerttu And, Maire Pohjalainen ja Sanni Valkeapää levähtämässä kaimon kannella kotiseutumatkallaan Kurkijoen Otsanlahdella.

Yhdessä paikkakunnan parhaaksi.

*Lämpimät onnittelumme
80-vuotiaalle Elisenvaaran koululle.*

MENOSSA MUKANA

Nordea

edi master
reliable solutions

Lemminkäisenkatu 14-18 C | Mannerheimintie 73 C
FI-20520 TURKU | FI-00270 HELSINKI

www.edimaster.fi

Palvelua
paikkakunnan parhaaksi

**KYRÖN SEUDUN
OSUUSPANKKI**

**K EXTRA
HERKKU-
KOKKI**

Palveleva
ruokakauppa

Puh. (02) 486 2548
• 7-21 • 7-18 • 12-16 •

**ONKS
TIETOO
VASTAUKSET**

1. Jaakko Juteinin sanoitama "Arvon mekin ansaitsemme"
2. Kihti
3. Ko. vuodet olivat nälkävuosia.
4. entisaikojen kirkkopitäjää
5. ilveksiä
6. Riitta Väisänen
7. Mäntsälän kapina
8. vähintään 20:n
9. Uppo-Nalle
10. aviomiehen sisar

TILAA
Kurkijokelainen

Kurkijokelainen,

Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
puh. (02) 762 2551
tai 050-521 3336
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

**MUSIIKKIVÄEN
PALVELUPAIKKA
LOIMAAN
MUSIIKKI**

Puh. (02) 7622 950
Oikokatu 3, Loimaa
Avoinna: ma-pe 12-18, la 10-14

Asianajajia

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

**Asianajotoimisto
HEIKKI RANTANEN**

Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalankatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

**Asianajotoimisto
JARI HEIKMAN OY**

AA, VT Jari Heikman
AA, VT Katri Ranta-Eskola
VT Kaarina Nylamo
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa
Puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäätä Loimaan
Aluesairaala

**LAATUA
EDULLISUUTTA
AMMATTILAISILTA**

- Kellohuoltopalvelu
- Käsikaiverrukset
- Konekaiverrukset
- Korukorjaus/
- kivi-istutustyöt
- Sormuksien valmistus
- Ja nyt myös lasikaiverrus

KAIKKI PAIKAN PÄÄLTÄ

KELLOLIIKE

Juhani Lankinen Ky

Kauppalankatu 2, Loimaa
Puh. (02) 763 2760
(Kaupungintaloa vastapäätä)

DOMUS

www.domus.fi

- tunteella omasta maakunnasta -
**KIVIKYLÄN
KOTIPALVAAMO**

Lappi puh. 02-826 0905, Huittinen puh. 02-560 7500

**AURAN
APTEEKKI**

Ark. 9-17
La 9-13

Puh. (02) 486 0024

Reflect

ILOA OSAAMISEN
KEHITTÄMISEEN!
TYÖNOHJAUSTA,
SPARRAUSTA,
SOSIODRAAMA

ARJA MARISA
arja.marisa@teknodata.fi
02-4869275

RAUTIA
RAUTIA LOIMAA

Aleksis Kiven katu 9, 32200 Loimaa, puh. (02) 762-5100
www.rautia.fi

RK Sinisalo Oy

- Kun talosi tarvitsee remonttia.
- Kun rakennat uutta.
- Kun tarvitset ammattityökaluja vuokralle.
- Kun tarvitset henkilönostimen vuokralle.
- Kun tarvitset puutavaraa, villaa, rakennuspeltejä ym.

Soita silloin 044-5005022/ Toni tai 040-8421301/ Mika

Email: rksinisalo@gmail.com

Muista kotitalousvähennys!

RK Sinisalo Oy, kotipaikka Turku.

Os. Järviöntie 168 21340 Tortinmäki

Muistathan ilmoittajamme!

UUSI KEITTIÖ!

Suunnittelusta asennukseen.
Takuutyönä.

Turun Puustelli, Puutarhakatu 19 B
p. 02 - 274 5600

Puustelli®
PARAS OSA KOTIA

puustelli.com

Auktorisoitu
Taloushallintoliiton jäsen
**auranmaan
TILITIMI**
Urpontie 9, Aura
p. (02) 4860 486
www.auranmaantilitimi.fi

ERLUND-talo

Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei muoveja eikä epäorgaanisia aineita. Englannin MTV:n valinta Suomen edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.

Asu terveellisesti, hengitä vapaasti unelmiesi talossa, Erlund-talossa!

MELLILÄN HIRSITYÖ

Ysitie 345, 32300 MELLILÄ

Kotimaan myynti:

Juhani Eklund p. 0400-530 979

e-mail: myynti@erlund-house.com

EHT-
liiton
jäsen

Erikoishammasteknikko

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179